

౧౫౫౫౫౫
 ౧౫౫౫౫౫౫౫
 ౧౫౫౫౫౫౫౫
 ౧౫౫౫౫౫౫౫

RAMA SHASTRI

శ్రీ లక్ష్మీ నృసింహాయ నమః ॥ అను మూసం నప్ర మూ గాం ప్రమిల కరణా వచ్చే దక థ ముశూ నృత్యాదితి బా వానకాః అను మూ
 గం ప్రమూ గాం ప్రమిల కరణా వచ్చే దక థ ముశూ నృత్యాదితి నై య్యాంబుతాః అత్ర మధ్యస్థాని అను మూ సంత్ర మూ గాం సవేతి విశ్రుః
 తి బన్దుః తస్మాను మానె ప్రా మాణ్యం కథంశ్చ తతత్రా మాణ్యం నృత్యం వేదంశ్చ పాతా నృత్యం పాన భాగ్విదానాం భాగ్విదానాం
 వసంతతత్వం ప్ర కృతే బా యం పాతా ముశ్చ ఇతి జ్ఞానె ప్రా మాణ్యం నృత్యం వేదంశ్చ పాతా నృత్యం పాన భాగ్విదానాం భాగ్విదానాం
 కృత్యాప్తి ప్రకార కనిశ్చయం పాతా స్పృహ పాన భాగ్విదానాం వ్యాప్తి ప్రకార కనిశ్చయం జనక సూ మన్య భా వాది త్యాశం కాయామయ
 వ్యాప్తి గ్రహణే యశ్చ తి వ వంచ వ్యాప్తి నిశ్చయం జనక సూ మన్య తిష్ఠ తి తిష్ఠా నచాతే మతా నచా తే తిష్ఠా నచా తే తిష్ఠా నచా తే
 మాణ్యం మే వనిశ్చ తి గాదా భయం నృత్యం మహా తిష్ఠా నచా తే మతా నచా తే తిష్ఠా నచా తే తిష్ఠా నచా తే తిష్ఠా నచా తే తిష్ఠా నచా తే
 సన్యాత తథాచా తిష్ఠా నచా తే తిష్ఠా నచా తే తిష్ఠా నచా తే తిష్ఠా నచా తే తిష్ఠా నచా తే తిష్ఠా నచా తే తిష్ఠా నచా తే తిష్ఠా నచా తే
 కౌపపాదక గ్రంథానంగ తి రితి భా వః వ్యాప్తి గ్రహణే తి యస్మాద్దా నా మితి అత్ర వతా రూప్య భావ కః వ్యాప్తి గ్రహణే
 నిరూపణాప్య సుమన ప్రా మాణ్యం పాతా తత్వం వంచన భయా రపి ప్రా మాణ్య విధేయ కానుమితి జనక త్వేణ భ

యెలరి కకాలావచ్చె నవక్రమశక్తి తా బ్బయిం మనద్యుల న్నీతరభక్తవ్యంబుల వినిగ మనా విరహ శంకా యాం ప్రతిజ్ఞావి
షయంబై మేవ వినిగ మకమివాప్తి ప్రియ హేమ యప్రతిహేదన మేవ కతాశ్చంత్రో రత్నోజ్జ్వలప్రి సృరాప నిరూపణలు
ప్రతిజ్ఞా తాదోక భసరూపల భానంతం భవతి తిభావః॥ ఎతా వనాత్మ మేవ నా భానం తరపదా భానంతు ప్రతిజ్ఞ
వి షంలూ భూతా భానప్రయోజిత లభ్యోక భాన మేవల భానం తరపదా భానం తచ్చుదిధితో స మారజ్ఞ తాదినా వ్యా
ప్తిగ్రహేణ యప్రతిహేదనప్రయోజక త్విస్త్రి వవాప్తి సృరాప నిరూపణ ప్రతిహేదనా భానంతర మతిభావన
మారజ్ఞ తి సమిత్త్యాప స గాంధోనోభుభుం త స్యామిన్యా వకరభదా త్తానాభ్య కృతా వన్య యంబుల కృతౌత్తభ్య
త్వందస్య విషయ క కృత్యం సా సమానతా త నత్వం తత్తస్య పదాభానం పరిభాదా తూత్త రకృత్య త్ప్రయోజ్ఞాన
భూత తత్వం విషయ త్తత్ర వతామాన భృంస ప్రతియోగ త్ప్రరాప భూత త్తస్య కృత్య భానం కృతా వన్య యః
ప్రతిష్ఠితం అంగం పూజ యోచిత్యత్ర ప్రతిష్ఠితం గభ్య ప్రాజా యోగ్యత్య నదా త్త ద్విభూత ప్రతిష్ఠా యాం
ఉత్తప్రత్యం యా ద్విభూత భూత తత్తాస్య స్యావభ్యం దత్తనా తతాద్య కృత రపర కృత్య యా ద్విభూత కవిషయ

—

తా యూంల స్వయంః నిరుక్తప్రత్యయూర్థస్య బావాకాభిమతాప్రామాణ్యవ్యాప్తవత్తా బాన్ధవమీకాప్రామాణ్య
ప్రకారక జ్ఞానానుకూలవ్యాపారరూపపరమతనిరాకరణపూర్వకస్థాయీకాభిమతాప్రామాణ్యవిధేయతాను
మోసోద్ధృతానుమిత్యనుమిత్యనుకూలవ్యాపారరూపస్య మతవ్యవస్థాతనరూపమతీయమభేదేనా
స్వయంఃపరీక్షాపదార్థోపరీక్షానిరూపకస్యాభిదసంబంధే నకారణపదార్థోకేదే శకారణతాయామ స్వయంః తా
రణపదార్థోస్యవ్యాప్తిగ్రహణే యప్రతిపత్త్యనుకూలవ్యాపారరూపవ్యాప్తిగ్రహణే యప్రతిపాదనలభ్యదశం
బంధేనా స్వయంః వ్యాప్తిగ్రహణే యప్రతిపాదనపదార్థోతన్నిరూపణస్యనిదానపదార్థోకేదే నిదానత్రేభేద
నా స్వయంః నిదానపదార్థోస్యపరమతనిరాకరణ పూర్వకవ్యాప్తిస్వరూపవిభేదకజ్ఞానానుకూలవ్యాపార
రూపవ్యాప్తిస్వరూపనిరూపణపదార్థోతన్నిరూపణ స్వయంః తస్మాద్విత్తీయార్థోవిభేదతా యూంనిరూ
పితత్వసంబంధేనా స్వయంః తస్మాద్విత్తీయార్థోవిభేదకకృతిభేదసూత్రమానతా తనకృతిలక్షణవత్తనమా నత్యా
న్వితథా త్విత్తీయస్వరూపసంబంధేనా స్వయంః తస్మాద్విత్తీయార్థోవిభేదకకృతిభేదసూత్రమానతా తనకృతిలక్షణవత్తనమా నత్యా

తస్య మణికారణ స్వయః సన్నిత్యాచి స తిత్త తయ్యాం తాత్పర్య నీత్యాచి గ్రంథాభి దశ్యవ్యాప్తి స్వరూప నిరూపః
గతి స్వయః తథా దశ ఫల వత్త మూన ద్విం సప్రతియోగి స్వవిషయ కృతి ద్విం సోప మూన తా తన కృతి విషయ
తాభి స్వరూపా తాభి మతాప్రా మాణ్య వ్యాప్తి వత్తా జ్ఞాన భవింకా ప్రా మాణ్య ప్రకార క త్తా నా ను కూల వ్యాపార హ
త్ర రతా తన నై యా యితా భి మత ప్రా మాణ్య విధేయ కను మనోభ్య శ్చ కాను మిత్యే ను కూల వ్యాపార నిరూపితా
భి న్నూతరగా తా వత్తాప్తి స్వరూపా య ప్రతి పత్త్యే ను కూల వ్యాపార నిరూపితా తా రగా త్త వత్త రమత నిరా
కరగా పూర్వ క వ్యాప్తి స్వరూపా విషయ క త్తా నా ను కూల వ్యాపార నిరూపితా విషయ తా క వత్త మూన స్వవిష
య క కృతి ద్విం సోప మూన తా తన కృతి ని రూపితా త్ర య త్త వాన్ మణి గా ర త్త విశిష్టా వై శిష్ట్యాభి దా భః శ్చ త
దై లు ను మూన ప్రా మాణ్య పరిణామం నిష్పన్న త్త శంకా వత్తా పు రు భ్యో త త్తా ద్ద క వ్యాప్తి స్వరూపా య ప్ర
తి పాద స వ్యాప్తి స్వరూప నిరూపితా దశ్య కరణ భావ తి త్త నిరాసే య సమూహ త్త తి సమూహ త్త త్త
విశిష్టా తు క ప్ర త్య యాం త సమూహ ప ద స్వరూపా ద్ద కృతి విషయ తా త్త కరణ తయ తస్య విశిష్టా నీత్యాచి

క. పం. బి.

2

దృక్పః విషయం భూతపరివారయాలని పునఃపఠనం పునఃపఠనం ప్రతిబంధకతయాలని పునఃపఠనం
ములకత్తు శంకాయాలను తాదాశ్రయం ప్రతిపాదనాదేన కర్తవ్యం శంకాయాలను వకాశాత్తన్నిరూపగా
సూచకత్వం భూతపరివారయాలని పునఃపఠనం పునఃపఠనం ప్రతిబంధకతయాలని పునఃపఠనం
భూతపరివారయాలని పునఃపఠనం ప్రతిబంధకతయాలని పునఃపఠనం ప్రతిబంధకతయాలని పునఃపఠనం
కాను మితిః తద్వారా శంకాయాలని పునఃపఠనం ప్రతిబంధకతయాలని పునఃపఠనం ప్రతిబంధకతయాలని పునఃపఠనం
మీనాను కాలావ్యాపారః సహజీవీయో హేతుః స్వరూపానిర్వచనీయో హేతుః తద్వారా శంకాయాలని పునఃపఠనం
సమత్వాదికం యోజనీయం సహజీవీయో హేతుః స్వరూపానిర్వచనీయో హేతుః తద్వారా శంకాయాలని పునఃపఠనం
షేతమితి ధర్మః తద్వారా శంకాయాలని పునఃపఠనం ప్రతిబంధకతయాలని పునఃపఠనం ప్రతిబంధకతయాలని పునఃపఠనం
ప్రతిపాదనం తద్వారా శంకాయాలని పునఃపఠనం ప్రతిబంధకతయాలని పునఃపఠనం ప్రతిబంధకతయాలని పునఃపఠనం
వాక్యసమేతం తద్వారా శంకాయాలని పునఃపఠనం ప్రతిబంధకతయాలని పునఃపఠనం ప్రతిబంధకతయాలని పునఃపఠనం
వారి వాక్యకారణభూతం వ్యాప్తిహేతుయ ప్రతిపాదనం తద్వారా శంకాయాలని పునఃపఠనం ప్రతిబంధకతయాలని పునఃపఠనం

పొదనం బి న్నమితి యస్యపురుషస్యప్రమనస్యవ్యాప్తి స్వరూపణానిరూపణం వ్యధామితి వ్యధాత్వశంకాశ్చాత్మద్వార
గర్భాంశూతాంతం విశేషణం తథాంచోభయోకభేదజ్ఞానం సంపన్నం తద్భేదప్రహరప్రతిబంధకమితిభేద
జ్ఞానమూలకవ్యధాత్వశంకాయానావతాశః కేతురితిక్రమణేతి ననుభూయారణజ్ఞానాభావసహకృతసహా
రజ్ఞానం వ్యాప్తిరూపజనకమిత్యాశంకాయావ్యాప్తిరేవేతి యప్రతిపత్తితదనుకూలశబ్దప్రయోగస్థితవ్యా
ప్తిరేవేతి యప్రతిపాదనపదాథాతయోసఖవ్యాప్తి స్వరూపవప్రతిపాద్యపవత్తుంశక్యేతితికథమావ
శ్యతేప్రతిపాదనక్రంభసంగతి రితిచేత్తత్ప్రతిపాదనసంధానపూర్వతారయోవ్యాభూతజ్ఞానాభావస
హకృతసహారజ్ఞానం వ్యాప్తిజ్ఞానజనకమితిశబ్దప్రయోగస్యస్యేషకథితవ్యాప్తి స్వరూపజ్ఞానమం
తరావత్తు మశక్యేతితిహితివావః నిరూపయతి త్యేసంగతి మితివ్యాప్తి స్వరూపనిరూపణే త్యేత్రనిదాంతవ్యా
ప్తిరేవేతి తదజ్ఞానజనకశబ్దరూపనిరూపణాస్యైత్రాచ్యతేతితేర్భేదభేదానిరూపణంతక్రంభస్యనన్తి

తాదా విని తి త్త తి యా భావో దే నా న్వి యో బాధి త ఇతి వ్యాప్తి స్వరూపం నిరూపయతి తి న పాఠశకల్ప నమిత్యాశయః
 ఆ ర భ తి గు త్పక్తౌ తు ల జాల్ప వనకభద్రాతలారా భృత్యభ్యధాన త్వ నత్ర త్త విషయతా సంబంధే న వ్యాప్తి స్వరూ
 ప నిరూపణ స్యా స్వయం న నన్విత్యాది న తి త్త తి య్యా భావ విషయ త్వ స్వరూప భావ త్వ భావ స్వయం న నన్విత్యాది పూ
 వన ప ష్య గ్రంథ విషయ క కృతే జ్ఞు ద్ధింత గ్రంథ విషయ క త్వ స్వరూపా దిత త యో న కా ప్య సు ప పత్తి రితి చూపః
 న సు వ్యాప్తి స్వరూపం నిరూపయతి తి కల్ప న వి నన్విత్యాది న త్త త్త త్త తి య్యా భావ విషయ త్వ మివాంసు త
 స్యా వ్యాతా భావ కృతా వన్వియో న బాధి త ఇతి తత్త త్వంధా త్వ భావ వా స్వయం గు త్యాది క వయో హ్యం న సు పూ
 వన ప ష్య గ్రంథే నా భిన్నః జతే రా ద్య త గు తి ని ద్ధింతే నా భిన్నః తయో ర క కృత విషయ త్వంబా దిత మిత్త్యా
 తతి హం నిరూపణ స్య పరమ తి నిరూపణ స్య పూ వన ప ష్య ని ద్ధింత గ్రంథ పరత్వే పి తత్త్వే చ్చ వ్యాపారాం సు
 తూ ల కృత్తి స్తు బ్ధి న్నైవ తి చ త్త త్వంబా భృత్యతే ర సు భ వా సు రూపా త్త న వన విషయ క త్వ స్వరూప క న్ధ త్త
 త్వే పి న ప్రకృతే ప తే ఢైవ తి ధ్యేయం త దా రం భరూప త్త పి వా క్యా భావ తత్త్వ ర తు త స్వరంభో య యో రితి

బహువ్రీ ముత్తరంత్రు త్తయః తథాచ వ్యాప్తి స్మరూపనిరూపణ విషయ కృతి విషయ త్త్వం పూర్వపక్ష తత్త్వం డనయో
స్థం భవతి తి బావః కి త్త్వ నిరూపణ స్మృతి య ద్వికృతా భావ త్త్వం ఇతి న్యాయే న నిరూపణ పదా భవ స్మృత మత
తన్నిరాకరణ నిదాంతే స్మృత త్త్వయ రూపతయా నన్విత్యాద్య బ్రన్వన్యా బాధితే త్వేన నాను పప త్తి తే శూప
త్యా ముః పరతులసంగత మితి నిరూపణ పదా భవ స్మృతి రుక్త త్త్వయ త్త్వయ త్త్వేన తత్త్వ నన్విత్యాద్య బ్రన్వన్వ
న్యా బాధితే త్వేన తలవ ద్విషయ కృతే రుప్ర నిదాన్య సంగత మితి భవః నిరూపణ స్మృతి తథా బాధ్య త్త్వ తః స వన విషయ
క త్త్వ మితి నిదాన్య తా నా సంగత రితి బావః నచ కృతే త్వేనాద్య త్త్వ తే రితి బాధ్య త్త్వ తా భవ తయా సతా వద్విషయ క
ృతే రుప్ర నిదాన్య రితి వాద్య త్త్వ త్త్వేన తల్లా భావైవార భవ గుత్త భావ త మితి తత్త్వ మితి త్త్వ ముః బ్రన్వన్వ
ద్య త్త్వ తి మాదాయ పద త్త్వ త్త్వయోగాన్నిరూప రుత్త త్యాదో నిరూపణ దిన కృతే రితి బాధ్య త్త్వ తేన ప్ర
తి పాదనీయ తయా తత్త్వ త్త్వ నన్విత్యాద్య బ్రన్వన్వ రుక్త త్త్వయ విషయ క త్త్వ భావే నా సంగత మితి భవః నిరూ
పణ స్మృతి తథాచ తథా తథా తథా త్త్వ తే రితి వాదా నా నా మపపత్తి రితి ప్రామాం బ్రన్వన్వ త్త్వ త్త్వ త్త్వ త్త్వ త్త్వ త్త్వ

గ. పం॥ ३

అ

వ్యాపకశూ మూలా ద్వికరణ్యరూపవ్యాప్త్యధికత్యైసిద్ధశూ దశం దూ ఖః సో ద్యాభూ వవదవృత్తి త్వరంపవ్యాప్త్య
ధికత్యైతద్విదరూపశూ ద్విశ్యావృభూ బార పదా భావోచితవృత్తిశ్చరూప పత్య సత్యాద్విధి భః సహిత్యాప్తపదత్ర
తివాద్యత్యావృత్తిశ్చభేదః సూ ద్విత గృతివత్తు ० శ క్త్యం సో ద్యాభూ వవదవృత్తి త్వమిత్యాది హే తూ వచాదకవాక్య
మృ ప కిభూతవ్యాప్త్య పదశ్యా పివ్యాప్త్య పదత్రతిపాద్యత్యావృత్తిశ్చభేదవేదహే తుః కత్యవ్యైతి శ్చావ్యాప
కశూ మూలా ద్వికరణ్యరూపవ్యాప్త్యభేదశ్యా హే తుత్వైతి ప్రయోజిత త్యైతరకా సం భూత సో ద్యాభూ వవ దవృ
త్తి త్వరూపవ్యాప్త్యభేదశ్యా హే తుత్వైశ్చరూపాని ధ్విప్రసంగః ఏవం బహు మూలాభూ వేవ హే తుః కత్యవ్యైత
దాబహు ధ్యాహేత్యా ర్థైర్త్యా త్విదశూ ద్విశ మత్తైత్యా నానుమిత్యేన కత్యైత్యా విషయం తిత్తివ్యా రూపహ
ధికత్యావృత్తిశ్చ ० వత్త్యైత్యా నానుమిత్యా వత్త్యైత్యా ద్విశ మత్తైత్యా నానుమిత్యా వత్త్యైత్యా విషయం తిత్తివ్యా రూపహ
రణా భూ మహా పవన తేన వనతేన స వనం ప్రయ మి త్యా కారక సమూ హం లంబ నానుమిత్యా కత్యైత్యా విష
యం తిత్తివ్యా రూపహ ధ్యాహేత్యా ర్థైర్త్యా త్విదశూ ద్విశ మత్తైత్యా నానుమిత్యా వత్త్యైత్యా విషయం తిత్తివ్యా రూపహ
భూ మ వాహ సో ద్యాభూ వవదవృత్తి భూ మ వాం త్య ప వనత్యైత్యా కారక సమూ హం లంబ నానుమిత్యా కత్యైత్యా రూ

[illegible]

౬

చైతన్యతానాత్మకత్వస్యేషా తు తావచ్చిదతా వచ్చిన్నవిషయ తా విశేషణతాన్వేష్య దిరాషః ప్రధాన పూజా వచన వృత్తి
ధూమ మే తు కవహ్ని సా భ్యకస్థల జాయ మూనవహ్నిభూ వచన వృత్తి ధూమ వ్యాపక వహ్ని స మా సాధికరణ వహ్ని
భూ వచన వృత్తి ధూమ వా నిత్యాకారక పరా మ శ్చయ్యా వ్యభిచార పదా భేద నిష్ప్రకార తాయాధ మి తావచ్చిదక
తా సాత్మక ధూమ నిష్ప్రవిషయ తా నిరూపిత తావచ్చిదధూమ వాణి అతిశయ ధూమ త్వమా త్రా వచ్చిన్నత్వస్యేషా
మ నిష్ప్రవిషయ తాయాం నివేశనీయ త్వాత్ ప్రకృత పరా మ శ్చయ్య ధూమ నిష్ప్రవిషయ తాయా వహ్నిభూ వచ
న వృత్తి త్వ ధూమ త్యాభయాభ్యవచ్చిన్న త్యాత్ సత్త్వేద మపి ధూమ మాత్రా వచ్చిన్న త్వే విశేషణ పా సేన వచన పూజా వ
చన వృత్తి ధూమ వత్త్వ వేద పక్ష కస్థితీయ పరా మ శ్చయ్య తాయా ధూమ త్వ మాత్రా వచ్చిన్న త్యాభావాదః
వచాధవారణ సంభవ త మి తావచ్చిదక తానాత్మక త్వే విశేషణం త్వ భేద మితి సన్యతా శ్చేతే ధూమ వ్యాపక
వహ్ని స మా సాధికరణ ధూమ వాణి పవన త్వాదీ పరా మ శ్చయ్య ధూమ నిష్ప్రవిషయ తాయా ధూమ త్వ స్వేషా
సాధికరణ్యాభ్యయ వచ్చిన్న నిరూపక త్వం వివరయో క్త స్థల సా సంభవః త త్కాచ వహ్నిభూ వచన వృత్తి ధూ
మ వత్త్వ వేద పక్ష కస్థితీయ మూన పరా మ శ్చయ్య ధూమ నిష్ప్రవిషయ తాయా అపి ధూమ త్వే తరనిష్ఠే శ్చ

తావచ్చెదకతాబ్బవిషయతానిరూపకత్వేన తనిరూపితత్వస్య వ్యభిచారపదాధ్యక్షకారతాయాం భిన్నతీతానాప
త్రవారణాయతద్ధృతావచ్చిదకానా త్క కత్వమపిసాధకం భవతి తిలూ వః సద సూమవత్వే వనతకషణవత్స
భావవచనత్వేనా తుకస్థై యపరామ శ్చయో వ్యభిచారపదాధ్యక్షకారతాయాం అపి తావచ్చిత్వేన బాధా
తీతాద్యం ముఖ్యవిశేష్యతానిరూపితత్వస్య బధూమనిష్ఠ విషయతా విశేషణ తావత్ సయాను మితి ప్రతిభామ
ప్రమా సాధారణ రూపణ పరామర్శస్యోకారణ త్వం వాద్యం తథాప భూమవ్యాపకవక్షిణ సూమా నాధికర
ణ్యాత్వేన లవ్యభిచార పదాధ్యక్షకా వాత్రామ స్యాప్యను మితి విశేష తయోతాత్మకా వ్యభిచారపదాధ్యక్షకత్వవిష
యతాయాం అప్రతా ద్యక్షత్వేన బాధా నితీతాద్యం ప్రమాస్య వృత్తిత్వస్య బధూమనిష్ఠ విషయతా యాం విశేషణ
యతావత్ తథాప భూమసృష్టి వదుఖ్యవిశేష్యతానిరూపిత త మిన్తావచ్చిదక తావ్సా త్క కభూమత్వేతరని
ష్ఠ భమిన్తా వచ్చిదక తావ్విషయతానిరూపిత భూమనిష్ఠ విషయతానిరూపితాను మితి విశేషణ తావచ్చిద
కభూత విషయతావ్విలూ వః సాధ్యమితి సాను పపత్తి యితి వా వమపి సాధ్య భావవచన వ్యత్యతావిలూ

[illegible]

శ్రీ తత్సత్సా వవత్సే న నహా సో న సురూ పా న ధ్వి రి తి న హ మే తు పు ద ని వే క న పి వ మ్మో బా వ వ ద వృ త్తి ధూ మ వ శ్రీ ఘో న స
 కం తే న ప వ న తో వ మ్మో మో ధూ మా ని త్యా ది స్య ధ్యో యా సు మి తి తి న క తా యాం బా ధూ దు వా న రః వే తి వా బ్ధి
 అ వ్యో బా ర ప దా తా వచ్చి న్న హే తు వి ష య తా ని రూ ప త ప ష తా వచ్చి న్న కా వచ్చి న్న వి ష య తా మ్మ ప త ధ మో వచ్చి న్న
 త్వా బా వ స్సో వి సూ ధ్య స్య వి వ ష్ణ న్న దూ షా తే న ప త ధా ప ప వ న తో వ మ్మో మో వ మ్మో బా వ వ ద వృ త్తి రి త్యా ది హే
 తు తా వచ్చి న్న క ప య నం త స్య వ్యా ప్తి ప ష హే తు వ్యా ప క ప మ్మో న మూ నా ధి క రణ వృ త్తి వ మ్మో బా వ వ ద వృ త్తి రూ ప
 హే తు తా వచ్చి న్న క ప దా వ్ష ప వ న తే త్యా క ర క ని ధ న మ్మో తా వచ్చి న్న క ప రా మ్మో తే న క తా యాం బా ధూ దు వా
 రః త స్యం సో ధ్య న మూ నా ధి క రణ వృ త్తి హే తు తా వచ్చి న్న రూ పా వ్యో బా ర ప దా తా వచ్చి న్న హే తు వి ష య తా ని రూ
 ప త ప ష తా వచ్చి న్న కా వచ్చి న్న వి ష య త్యా ది తి వా బ్ధిం ప యాం బా ధూ దు వా రః వే తి వా బ్ధి
 మ్మ వి ష య తా ని రూ ప త హే త వి ష య తా ని రూ ప త ప ష తా వచ్చి న్న కా వచ్చి న్న వి ష య తా మ్మ ప త ధ మో వచ్చి న్న త్వా
 బా వ స్సో వి సూ ధ్య స్య వి వ ష్ణ న్న దూ షా తే న ప త ధా ప ప వ న తే ప ష క వ మ్మో సూ ధ్య క వ మ్మో బా వ వ ద వృ త్తి హే తు

U

క సద్దా ఎవహా తు వ్యాపక వహ్ని స మా గా ది కరణ వృ త్తి వహ్ని బా వ వర వృ త్తి త్వ వహ్ని బా వ వహ్ని త్రి మా న ప వ న త్త త్తా
కారక పరా మ శరణ సక తా యాం ం వ్యాపక మి తా వచ్చి ద క్తి భూతం వ్యాపకం ర ప దా త్త న మూ త్ర ప యా న ప ద మి తా వచ్చి ద క
తా వ్ త్త క వి ష య తా ని రూ ప త ప వ్ వి ష య తా మ్ ప ట త ద మూ న వచ్చి న త్త స త్తా వచ్చి ద్దే హ మ వా న వ వే తి వా వ్త్రం
అ వ్యాపకం ర ప దా త్త న వి ష య తా యాం ం ద మి తా వచ్చి ద క గా త్త క త్త వ వ్ వి న న్న సు ప ప త్తి స బ సు త్తా వ
వ ద వృ త్తి ద ర మ వా న ప వ న త్త వ హ్ని మూ న ద హ మ ది త్తా వి స్మృ త్త యాం సు మి తి బె న క తా యా ము క న్న త్తా వా వా వ
ద్దే హ మ వా న వ వే తి వా వ్త్రం ద మి తా వచ్చి ద క త్తా గా త్త క త్త వ వ్ వి న న్న దే హ వ్ వి స బ త్త సే వ పూ వ్రా క్త దే హ వ్ వి వా ర
ని స ం బ దే హ తు ప ద మ న ద క మి తి వా వ్త్రం హ తు స మ గా ది క రణ బా వ వృ త్తి యో తా న వచ్చి ద క న్న త్త తా వచ్చి
ద క త్త న్న త్త వ్యాపకం ర ప దా త్త న త్త యా త ద వచ్చి న్న న్న మూ గా ది క రణ వి ష య తా మ్ ప ట త ద మూ న వచ్చి న్న త్త
స్మృ త్త వా సు మి తి బె న క తా యాం స త్తే న బా త్త న్న ద త్తా హ తు ప ద న వే తి స బ ద్దే హ మ వి శిష్ట వా న ద హ మ ది త్తా వ
హ తు ప ద న త్త వ బా ద్దే హ మ వా న వ వే తి వా వ్త్రం ని రూ ప త్త త్తా అ ప న యా సు ద యా న్న య త్ర యో న్న వా వ్రా
మూ ని క త్తా త్త క త్రం బి న్న య త్ర యో న్న వ్రా మూ ని క త్త వ ము బ్బ వి తే వ్వి తా ని రూ ప త త్త వి తే వ్వి న న త్త వ

గా సుంభవా దితిధ్యంబుంకెనియు వప్పులూ వవదన్బుత్తి పవనతపశ్చ కధుమహితు కనిదాకం తదాప్రవ్రవనా హిపరా
 మశ్చయ్యోవ్యభిబారపదాధననిష్ఠధమింతావచ్చిదకతాప్రవిషయతామాదాయబాధవారణయహేతు విష
 యుతెతినదపక్షమదన్యావృత్తిమా తుకవహ్నిసాధ్యకనిదాకంత వ్యాప్రవనా హిపరామశ్చయ్యోవ్యభిబారపదా
 ధననిష్ఠధమింతావచ్చిదకతాప్రవిషయతామాదాయుతెద్యాప్రతావవశ్యమితివాద్యమితివాద్యంధమింతావ
 చ్చిదకతానాత్మకత్వసజ్జవ్యభిబారపదాధననిష్ఠవిషయతాయావితేభ్యగ్నియ్యతాప్రతేనదపక్షమదన్యావృ
 త్తిపవనతపశ్చకపరామశ్చయ్యోవ్యభిబారవిషయతాయాధమింతావచ్చిదకతాప్రసాత్యేకతేషానా
 వవాగ్గా సుంభవహేతువిషయత్యాప్రసాదానంబృధనమితివాద్యం వహ్నిమదన్యావృత్తితాప్రవచ్చిగ్నిహేతుకప
 రామశ్చయ్యనిదాకంతవ్యాప్రభుకథనాతాధిరణవిషయతానయావితేహేతుతావచ్చిదకం వచ్చిగ్నివిషయతా
 మాదాయుతెద్యాప్రవారణయపశ్చతావచ్చిదకవచ్చిగ్నివికేభ్యతానిరూపితవిషయతాయానివితేన
 య్యతాయాతెల్లాభాన్మోవహేతుపదమిత్యాహుకపరతువహ్నిమదన్యావృత్తితాప్రవచ్చిగ్నిహేతుకపరామశ్చయ్య

శుభంబే

[illegible]

వలూనైంలు త్వగ్రహదశా యామపటవ్యభిచరితప్రగ్రహశంఖవాదనిర్మితైరేన్నహితావాదై యతాశం
 బంధావబ్ధిస్సార్థావాది కరణప్రరూపకేవలూనైయై త్వగ్రహదశాయాంతదగ్రహత్తవలూనైయై త్వప
 దశ్యవ్యభిచారవిరూపిప్రచుతిపరతావద్వాదూషాబావాదిత్యాశంఘః దీధితావవ్యాప్తప్రతిశం=
 ద్యతేతి గురుభ మ్నసూయాం వప్రతియోగితావబ్ధిదకత్వ మతి గురుభ మ్నవబ్ధిస్ససాధ్యకనద్ధితావవ్యాప్తి
 వారణం యసూధ్యాభావవిదేనసాధ్యవ్యాపకతావబ్ధిదకత్వం లక్షితభ మ్నవబ్ధిస్సార్థావస్థైవ విశేషణః
 య్యతయాకప సంయోగ త్వస్యవ్యాపకతావబ్ధిదకత్వవిశేషణై వకపిసంయోగాభావవారణైవ తద్దం
 ధావతరణం సంఖవతినబవ్యాపకతాశరీర ప్రతీయోగి వైయ్యధి కరణ్యవిశేషణాసత్యస్సవ తరణ సంక
 తిరితివా బ్యంప్రతీయోగి వైయ్యధి కరణ్యవిశేషణాప్రయోజనసూత్రప్రయోజనతావదితిబద్ధతా హయః
 పూర్వోక్తస్థూలవ్యాప్తిహేతుతావబ్ధిదకనంబంధాసంయోగినిర్మితా వప్రతియోగితావబ్ధిదకనం

ధృతావచ్చిదకవత్తకవలాన్వయతాభధనకకవలాన్వయన్యభావాదిత్యంతనైవవభేదమాణతయాన్వతాత్మ
 శవివక్తామణికారణం మతితినావతరణసంసరితేకచిత్తుసంయోగేనప్రవృత్త్యావృత్తితామతేసా
 ధృతావచ్చిదకసంబంధఘటతవ్యాపకతావచ్చిదకత్యావలక్షితధర్మాత్మసదాన్వయోగేనప్రవృత్త్యా
 కనాధృతావచ్చిదకవర్తమానయప్రతియోగేత్యేకకర్తృఘటతవ్యాపకతావచ్చిదకత్వేనైవవివక్షణ
 య్యతయాతస్మాదావృత్తిసాధ్యకృత్విశిష్టతయానావతరణసంసరితప్రామాణ్యవస్తుతస్యకం
 ఋగ్రేవదిమాన్వయాతివాక్యశ్చప్రామాణ్యసూత్రాధిననుభవమనన్యభావప్రతియోగేతావచ్చిదకత్వ
 స్యావశ్యకతయాన్వతాత్మశవివక్షణసూత్రాతిగాసంసరితతుతత్వంనన్వతావృత్తిసాధ్యకహితావ
 వ్యాప్తిరవాస్తవకంసత్వదనతేచన్మయ్యేత్యేకేత్యంభావనాతావచ్చిదకావచ్చిదనవిధేయసోస్య
 యన్మత్యేకేత్యేకకర్తావకసంయోగేసంయోగేనఘటతావచ్చిదకావచ్చిదమలప్రణాళ్యావృత్తిగవ

[illegible]

నవా క్యప్రా మా గ్యోపత్రే మువాంకరా త్న సహ స వ్యాప్య వృత్తి ర వ్యాప్య వృత్తిం తి వృత్త త్యాగిర వచ్చి న్న వృత్తి క
భిన్న స్త్రీ వల వ్యాప్య వృత్తి పదా భావోన పరా పూర్వ క హితో రుద్ధ వృత్తా వచ్చి ద కాత్రాంత వ్యాప్తా వే నన సం
ప్రదా య విరూధ ఇతి వాద్యం తథా సత్య ప కప సంయోగ సత్వాది త్యాదౌ అవ్యాప్తి న త్య వి వృత్తి య
లక్షణ సామా రణ త తస్యో ప్యుద్ధ వృత్తా వచ్చి ద కాత్రాంత త్య న సంప్రదా య విరూధ తాద వ శ్శాస్త్ర త
సహ సత్య స వ్యాప్తి మత్త వి వక్షణ న నయ మను ప పత్తిః ఇతి వాద్యం తథా సత్య ప కప సంయోగ సత్వాది త్యాదౌ
మంయ త్యాది త్యాదౌ మ పుప్ర లంకా వచ్చి ద స సాధ్య భావ వతి పర మా గ్యోదౌ హితో న్న త్య ప్ర సక్త్యా వ్యాప్తి
ద్వితీ య్య లక్షణ సామా రణ త నిరుక్త దౌ ష తాద వ శ్శాస్త్ర త సహ సత్య సత్వాది త్యాదౌ మ పుప్ర లంకా వచ్చి
న్న వృత్తి క త్య న అ వ్యాప్య వృత్తి పద న దే రా న వచ్చి న్న వృత్తి క భిన్న స్త్రీ వల వి వక్షణ న్నయ మను ప పత్తి
రితి వాద్యం తథా సత్య ప కప సంయోగ సత్వాది త్యాదౌ మ పుప్ర లంకా వచ్చి న్న వృత్తి క త్య న అ వ్యాప్య వృత్తి సాధ్య క సద్ధ తు వ దే న

సాధ్యవచ్చును వృత్తిసాధ్యకసాధ్యవదనావృత్తిత్వము పర్యాప్తి మద్యుత్తిమద్ధతారవవివక్షణసూక్ష్మ
 దూషాణమవకాశగతియు పసాధ్యకవృత్తివీర్త్యహితారసంభవాపత్తిః అవృత్తికాలావచ్చునరూ
 పాభావవతిభూతహితోసృత్వసలవాప్తిః విజ్ఞేయలక్షణ సతస్యోవాసనలక్షణ పత్తిరయోగాదిత
 దేదత్రామూలకమిత్తులవాప్తివృత్తిసాధ్యకసద్దేతుపదసలవచ్చును వృత్తిసాధ్యకసాధ్యవదనావృత్తిత్వ
 ము పర్యాప్తిమద్యుత్తిమద్ధతారవవివక్షణసూక్ష్మ దూషాణమవకాశగతి సాధ్యవదనావృత్తిత్వము
 పర్యాప్తిమద్యుత్తిమద్ధతావతివాప్తిరయోక్తావహిమాన్దూమందిత్యాదావవాప్తిప్రభావసవాన్వా
 ప్రామూల్యతావాప్తివృత్తిత్యాదిసాధ్యవదనావృత్తిత్వము పర్యాప్తిమద్యుత్తిమద్ధతారవవివక్షణసూక్ష్మ
 వనివశసంయోగీ సత్యాత్మయోగాభావవాన్విత్యాదిత్యాదా పూర్వలక్షణలవాప్తిప్రసత్వాదు

త్రుల షణ్ణానావార ల్లంప్రదాయ విరూధః ఇతి తన్మితః శ్రుతిమ తావన్వివేచనం యోగిగనాదిత్యాహ
వచ్యాప్యవృత్తిసాధ్యకత్యా సత్యాదవ్యాప్యబ్రావనబాధితాదభావోధ కతయోవాంత్యాప్రామాణ్యప్రతి
తి నోకూపదూష ఇతి ప్రామాణ్యః బ్రతావ్యాప్యవృత్తిసాధ్యకసద్భుతు పదనసాధ్యనిష్ఠా వ్యాప్యవృత్తితానిరూ
పతాదికరణవృత్తి మద్భూతార వచనప్రసాదం పపత్తిః సప్తవం పూర్వోక్తై త్యాసం దభావిరూధ ఇతివా
ద్యంతభాసతి సంయోగాద్యభావస్యాదికరణాభేదేన నానాత్వం గీతత్వమత ద్విత్తీయ్యలక్షణే పృథ్యాప్య
వృత్తిసాధ్యకసద్భుతుసామాన్యవ్యాప్తిః ప్రసక్త్యాత్మతీయ్యలక్షణానావారణ త కమాదోసంయోగా భావస్య
త్యాదిసాదీతిత్యతా మతరణం విరుద్ధితానదపూర్వలక్షణే యత్ర యత్రావ్యాప్యసన్నివాహాభ్యత్రలక్ష
ణే నవాగణే యేతి న్నియమః కంతు పూర్వలక్షణే యత్రావ్యాప్తిః సా బ్రతరలక్షణే నవాగణే యేత్యేవని
యమః ఏవం దత్తతీయ్యలక్షణస్య నిరుక్తసద్భుతుసామాన్యలక్షణాసమన్వయోగం భావే పనిరుక్తసద్భుతు

౫. పం. జ.

౧౨

తావచ్చిది నలువచ్చు ప్రసక్తా నావతరణ సంకతి రితి వాచ్యం తథా విప్రక్రమే విసదృశం సామాన్య ప్రథమ లక్షణాన్య ప్రసక్తా
వాప్యప్రదీర్ణతేయ్యలక్షణం నా వారణం పనిరుక్త సద్ధతు తావచ్చు యయ తింతి ద్దే తోలక్షణ సమన్వయ సంభవాన్త లక్షణ
త్యస్మద్గురుచరణః కి బత్తుకప సంయోగాభావ వానిత్యాది నా పూర్వోక్త దూష వారణ యా వ్యాప్య వృత్తి త్యా
దేః క వలంబయి భిన్న వ్యాప్య వృత్తి సాధ్య కసద్ధతు తావచ్చిది నలువచ్చు వి. రిత్త్యధో నోకూప దూష ఇ త్యాహుః సాధ్య
వత్తా గ్రహ విరూధి తానియామక సంబంధ స సాధ్యాభావ వికరణ తాయా వత్తా మా గతయం కప సంయో
గ వత్తా ఇన్ద్రా సంప్రతి నిరవచ్చిన్న విశేష గతా సంబంధ స కప సంయోగాభావ వత్తా ఇన్ద్రా సప్రతి బంధ కతా మతే తన
సంబంధ స సాధ్యాభావ వికరణం సుగత రితి తత్తా వ్యాప్య నవకాశః అవ్యాప్య వృత్తి తత్తా స సాధ్య విక త్వం సావృత్త
త్యస్మరూప సంబంధ స అతే జితాభావ విశేష సంయోగాభావ వత్తా ఇన్ద్రా సప్రతి బంధ కతా మతే తన సంబంధ స
సాధ్యాభావ వికరణం మతద్వి యః తద్వి త్రి త్వస్మిన్ విహితో శ్చ త్యావచ్చిది రిత్తా శంకా హ త్త్వం స సాధ్య
భావాంశి వైయ్యత్య మితి తథా సన్నివేశ వైయ్యత్య మిత్త్యధః అయ మా శయః యా దృశ విశేష గా విశేష భా.
వాపన్న పదాధన స్య లక్షణ భృంవాత్కల్ల జ్ఞాత తా దృశ పదాధన మర్థి యా దృశ విశేష గా సత్త్వ అతి రక్త పదాధన

నాం విశేషణవిశేష్యభావాపన్నానాం యదిలక్షణత్వంతాదృశవిశేషణస్య తదావై యథ్యం వంబసాదృశ్యభావాం
శాఖావేషకమందారయపశ్యతి క్రమపదాధారణాం విశేషణవిశేష్యభావాపన్నానాం లక్షణత్వం సంభవాత్తద్వైయ్య
ద్యోమితి భావః యత్ప్రస్తుతియోగి కత్వస్వసమానాధికరణోచ్యాయ సంబంధే న సాధ్యే విశేష్యస్వస్వసాధ్య
వద్భిన్నపదాధారతయో కమందారయపశ్యతి యోగి త్యాగముః తద్భ్యంత్యం స్వప్రతియోగి కత్వాంశవైయ్యద్యా
పత్తః సచిత్తాపత్తిః గగనాభావసాధ్యపద్భిన్నత్వవిరహాంతా వహారంతా సాధ్యాంశవైయ్యద్యాపత్తః సమాఖం
దాభావకుటకతయోచితప్రతియోగి తావచ్చిదకతావచ్చిదకసంసగతయో స్వప్రతియోగి కత్వదళస్సనైవైయ
ద్యోమితి వాచ్యంతథా న త్యతి ప్రయోజక విశేషణంతరప్రశ్న పణమంతరేణ వసాద్యపదసాధారణ్యసప్రమా
తత్పురషాదరణాస్త్వైవోచితత్వతలసంభవగుతీతి ననుసాధ్యతా గ్రహవిరూపితానియోమకసంబం
ధే న సాధ్యభావాద్వికరణతాయా చివశ్చేత్యేన కాలకసంబంధావచ్చిన్నప్రతియోగి తాకతకాకాభా
వాభావే సాధ్యతా తద్విదాహతాలక్షణానుసారయ సంభవాదసంభావ్యైకరనుభవేతి తేన నైవదాన్

శృంగార పునఃసంబంధనాధికరణ త్వవివక్షిత్యాశయంతతలతపోత్రై ధర్మానః వింతేలు రికరణభేదాల్లాభావభేదని
 యామక ఇతివదనవాదీస్తేతల్లక్షణకతానాపితప్రతియోగ సామానాధికరణ్యప్రతియోగివైయ్యది కరణ్యవ్యాప్త
 వృత్తిత్యావ్యాప్తవృత్తి, త్వరూపారంభ పత్యరూపధర్మాన్స్తేషాం సంసమావేశావృత్తి, యాద్యేశాభావేతాం ద్వాశాభా
 వస్త్యేవాలది కరణభేదనభేద ఇతి వదనవాదీవ తల్లక్షణకత్యత్వేన ది కి కారణం మతఃకరణ్యధాత్యైచతుగ్గ
 మేవధర్మాణాంబంధకత్వబంధనం విరుద్ధ్యేతిభూవః ససససససససస మనాం ది కరణ్యసససససససస
 మనాం ది కరణ్యరూపవిరుద్ధధర్మాణ్యసంధననాభావసోభ్యేది కరణభేదనభేదవత్వకేతియోరవి
 రుద్ధ్యేతివ్యాప్తవృత్తి, త్యావదీనా మపి వశ్యమాణ రిత్యాలువిరూధసంభవనకరణంయోగాభావసోభి
 భేదాని ద్విప్రసంగః తథాపభావ భిన్నమాత్రస్త్యేవా రికరణభేదనభేద ఇత్యభిప్రత్యాహత్యేవత్యావదీనా
 సోధ్యేభావపదమితి సాధ్యేభావత్యేత్రసాధ్యపదమిత్యేభావేతి నచ వశీతానుయోగితాలాభాః
 యోవల్లాభావపదమిత్యేత్రరూపంభాసంసరితి వాక్షణమచోన్మత్యైలక్షణ్యంబసాధ్యతావచ్చేదకం

బంధావచ్చి న్న సౌధ్యతావచ్చెద తావచ్చి న్న త్వరూపమితధ్యేయంయత్తు విలక్షణోత్పన్నసౌధ్యనిష్కప్రతియోగతానిరూ
పకసంబంధనిష్ఠా సుయోగతాతేనావిలక్షణోతి వ్యాఖ్యాతంతత్యుచ్చం ఇతి దృశవిలక్షణ సుయోగతాలాభస్యని
ష్ఠులత్వాతేన దశుద్ధా సుయోగతాసంబంధే న సౌధ్యవిశిష్టే పరతత్వవృత్తితావద్ధే తేనాతీత్యశతీత్యావ్యాప్తి వారణామ
వతత్తులమితివాచ్యం సంబంధనిష్కప్త సుయోగతానిరూపతప్రతియోగతాంశాంతంబిత్వేంద్రాంతావచ్చి న్న త్వస
త్ప్రమాణభావేనతాదృశప్రతియోగతాయాసౌధ్యతావచ్చెద కసంబంధావచ్చి న్న త్వనిరహితేవత్యావ్యాప్తి
వారణాసంభవాతీత్యావ్యాప్తివైవిధ్యే రితిబ్రతయద్యప్రభృత్యా భావమాదాయాసంభవవారణీయసాం
ధ్యమాత్రనిష్కప్రతియోగతాకాభావవివక్షణే పి పూర్వవక్షణే వృత్తి త్వవిశిష్టే సౌధ్యభావమాదాయాసంభ
వవేవవత్తమయితే తథాసతి దశేతాభావస్యే సౌధ్యవత్ప్రవాప్త్యవృత్తిత్వేన విరుద్ధధర్మాకధ్యాసమూ
లకథా దన్యాకారణాలక్షణాసమన్వయాతేతి త్త నిరూప విశిష్టా భావీయప్రతియోగతాయావేక్ష

గ.పం.అ

౧౨

నా విశేష్యాంభంబులు పయన ప్రత్యేకాంధ్ర మాత్ర నిష్ఠ త్వివిశేషణా భూవాదే వతర్చారణ దవ్యాత్మక భన మిత్యాకలుః
వస్తు తస్య విషయతాసంబంధే న ఘటాది సాధ్యక నిత్యజ్ఞానత్వరూప హితౌల్యణ సమన్వయః బద్ధైః విషంబ తా
సంబంధేన సవశ్యాభిస త్యాది తేన కామ్య సుపపత్తి రితేధ్యేయంకా అకసంబంధేన క్రవ్య త్యా భావాదితి నర
సాంధ్య తావచ్చేదక సంబంధేన సా ర్థవత్తా బ్ధానం ప్రతిద్రవ్యత్వరూప సాధ్యాభా వనిష్ఠ సమవాయు సంబంధా వచ్చిన్న
ప్రకారతాతల అభ్యసన్య ప్రతిబంధకతయూ నాద్యక సంబంధాద్దేశక విశేషణ త్వివతేన సంబంధేన సాధ్యాభా వాధికరణం
గగనాదిక మేవేతేన తూప దూషణ తివాద్యం ద్రవ్యత్వ ప్రకారక మూ విశేష్య త్యాభా వస్యతా అకసంబంధేన సాంధ్యత్వకాల
త్వరూప హితా వవ్యాప్త తాత్పర్యాత్ సవస్థ నిష్ఠ సాధ్య వత్తా ప్రమాప్రతిబంధక తావచ్చేదక ప్రకారతావచ్చేదక సంబంధేన
సాధ్యాభా వవత్త్వ విత్యత సప్తపదాభిసాధ్యాభా వపదాభి రూపక త్యా త్వరూప సంబంధేన ద్రవ్యత్వ ప్రకారక ప్ర
మాణిశేష్య త్వరూప సాధ్యాభా వప్రకారక బ్ధానస్య సాధ్య తావచ్చేదక సంబంధేన ప్రకృత సాధ్య వత్తా బద్ధ సత్ప్రతిబంధ
కతయూ సాధ్య తావచ్చేదక సంబంధా వచ్చిన్న ప్రతియోగి తా కాభా వమూదా యలక్షణ స మన్వయ సంభవ గుతివా

భృంసాధ్యవత్తాబ్దానప్రతిబంధకతావచ్చేదకసాధ్యతావచ్చేదకసంబంధావచ్చేనసాధ్యతావచ్చేదకావచ్చేనప్రతియోగతా
 కాలభావత్యావచ్చేనప్రకారతావచ్చేదకసంబంధేనాభావవత్తా యావివక్షితత్వాత్తత్రస్థినిష్ఠప్రకారతావచ్చేదకసంబంధే
 నసాధ్యధికరణత్వమితియదినివశ్యతేతదాస్వపకాధ్యక్షుకతయసాధ్యతావచ్చేదకసంబంధావచ్చేనప్రతియోగతా
 కాలభావత్వవిశిష్టమైవైయధ్యశంకాపియదినిరుక్తప్రకారతావచ్చేదకసంబంధేనసాధ్యభావవత్వదనివశ్యతేతదాని
 రుక్తసాధ్యకస్థితప్రవృత్తప్రకారకప్రమావిషయత్వరూపసాధ్యభావమాదాయావ్యాప్తిరితిసాధ్యతావచ్చేదకసంబం
 ధనివశ్యసాధ్యకార్థితిసతాప్రసూపపత్తిఃఽబ్రత్యేకేననునిత్యమాత్రవృత్తిహేతుకస్థితౌపపరంపరాసంబంధేనసాధ్య
 భావవత్వస్యహేతుమతిశేషత్వస్యగానమన్వయసంబంధేనావ్యాప్తిరిత్యసంసతంసదపరంపరాయాస్సంబంధత్వేన
 నాభావగ్నితివాచ్యంసాధ్యత్రయ్యాశ్రయత్వసంబంధావచ్చేనప్రతియోగతాకల్పానత్యాభావస్యసాధ్యతాయావశ్య
 మానాత్యాదితేనపరంపరాయాఃప్రతియోగతావచ్చేదకసంబంధేత్వేప్రధికరణతానియమకత్యానంకకారణ
 వ్యాప్తిపదసాధ్యసంబంధవశత్వేనవాష్యతేరభావాత్తసాధ్యతావచ్చేదకసంబంధేనసాధ్యవత్తాబ్దానప్రతిబంధకత్వేన

పదం సౌధ్యతావచ్చేదకా వచ్చిన్ని భావపరతయూబసౌధ్యతావచ్చేదకసంబంధావచ్చిన్ని ప్రకారతాని తూపితపక్షతావ
 చ్చేదకావచ్చిన్ని విశేష్యతాశాల యుద్ధిత్వావచ్చిన్ని ప్రతిబద్ధతాని రూపతప్రతిబంధకతావచ్చేదక భూతసౌధ్యతావచ్చేదకా
 వచ్చిన్ని ప్రతియోగతాతా భావతావచ్చిన్ని ప్రకారతావచ్చేదకసంబంధ ఇతి నిష్కర్షణం బ్రహ్మ ప్రకారతా యూసౌధ్య నిష్కర్షణ
 సుమేదానఘటత్యాభావవాక్పటత్యాదిత్యేత కాలకసంబంధావచ్చిన్ని ఘటత్యాభావనిష్కర్షణాపసంబంధా వచ్చిన్ని
 ప్రకారతాశాల యుద్ధిం ప్రతికాలకసంబంధేన ఘటత్యవత్తా బద్ధసంప్రతిబంధకం తదాకప్రతిబంధకతావచ్చేదకప్రకా
 రతావచ్చేదకతాతకసంబంధేన సౌధ్యభావాదికరణే పాపసేతా వ్యక్తరవాప్రకారసౌధ్య నిష్కర్షణే సమవాయ
 సంబంధా వచ్చిన్ని ఘటత్యాభావస్యే వసౌధ్యత్వాగ్నివ్యాప్తిః సౌధ్యతావచ్చేదకావచ్చిన్ని త్వమపినవేతనీయం బ్రహ్మ
 ధౌకాలకసంబంధా వచ్చిన్ని ప్రతియోగతాకఘటత్యాభావత్వేన సమవాయ సంబంధా వచ్చిన్ని ఘటత్యాభావావ
 గాహ యుద్ధినిష్కర్షణప్రతిబంధ్యతాని రూపతప్రతిబంధకతావచ్చేదకప్రకారతావచ్చేదకసంబంధకే పూర్వవత్తా అకసం
 బంధేవేతనీయం బంధేన సౌధ్యభావాదికరణే పాపసేతా వ్యక్తరవాప్రకారసౌధ్య నిష్కర్షణే సమవాయ

నామయోగోపనిషత్సంహితాఽనుష్ఠానాశ్చ విశిష్టప్రమాయా వాఙ్మతా లత్యాదితాత్పరం । సాధ్యభావస్యంఘః కాలకసంబంధావచ్ఛి
 నామభావః సాపఘాన్యత్విశిష్టప్రమాయః తస్యంబంధేన సాధ్యభావాధికరణేహేతూప్యత్ర రవ్యాప్తసాధ్యదతః సాధ్యతావచ్ఛేదకా
 వచ్ఛిన్నేతి బ్రతసాధ్యనిష్కప్రతియోగితాయాం సాధ్యతావచ్ఛేదకసంబంధావచ్ఛిన్నత్వానవతమహాకాలానుయోగితత్వవిశిష్టకాల
 కసంబంధేన కాలకసంబంధావచ్ఛిన్నఘటాభావే సాధ్యమహాకాలత్వహేతావచ్ఛేదః । స్వరూపసంబంధేన సాధ్యవత్త్వాన్వయప్రతి
 కాలకసంబంధేన తదభావవత్త్వానిశ్చయస్యప్రతిబంధకత్వేన సంబంధేన సాధ్యభావస్యప్రతియోగితాకాధికరణే మహాకా
 లహేతూప్యతః । తన్నివశేతు స్వరూపసంబంధస్య తాదృశత్వేన బ్రాహ్మ్యేన వత్కాలాత్ కాలేత్యతాకాలకసంబంధావచ్ఛిన్నత్యవచ్ఛేద
 భావస్యకాలకసంబంధేన సాధ్యతాయాం కాలత్యాదిహేతావచ్ఛేదః । వారకతయోతస్య సాధ్యకృమిత్యావచ్ఛేదః । తన్ని ఎవం సతీసం
 సృగకుక్షాత ద్విశిష్టమోపాదేశేన కాలసంబంధేన తద్వత్త్వాదిత్యాదీ సాధ్యవచ్ఛిన్నగుణవినిరూపతకాలకసంబంధావచ్ఛి
 నామధేయతావచ్ఛేదప్రవృత్తికపసంబంధాగభావనిరూపితసాధ్యవత్త్వానుమానియోగితానియోమతసంబంధేన ద్విశిష్టవశేనాతయో
 బవచ్ఛిన్నాధికరణతావచ్ఛేదత్వాద్యేతా రవ్యాప్తరతః తద్వారణయయాద్యశప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకతావచ్ఛేదకతానామ

సవమ్మభావనిష్ఠకాలకసంబంధవచ్చిన్నప్రతియోగితాకాభావప్రకారేచిత్తానైశ్చరూపసంబంధసకాలకసంబంధసప్త
రూపసంబంధసవమ్మభావప్రకారస్యప్రతిబంధకతయంత్రావ్యాప్తివారణంయంయత్కంప్రధర్మావచ్చిన్నమబ్రవేశ
ప్రతానిరూపితసాధ్యతావచ్చిదకావచ్చిన్నప్రకారతాశాంత్యానంత్యవచ్చిన్నప్రతిబంధకతావచ్చిద
కభూతప్రకారతావచ్చిదకసంబంధసభావవత్ప్రతివక్షణమూవశ్యకం। తత్రావచ్చిన్నత్వస్యప్రకారతానూపత్తినసంబంధ
భేదనప్రతిబంధకతాకాంత్యాదాత్కాలకస్యోపప్రతిబంధకతాయాః నిరంకుశసాధ్యతాచిత్తానంత్యవాప్తిపకప్రతిబంధకతాయాః
ప్రసిద్ధింతిసాధ్యతావచ్చిదకసంబంధససాధ్యవత్ప్రతివక్షణమంత్యముఖ్యతకాలకసంబంధవచ్చిన్నప్రతియోగితా
కఘటిత్యాభావవశిశిష్టపటప్రసాధ్యకపటప్రకారకప్రమావేశభ్యంత్యరూపహితావచ్ఛాప్తిః। సాధ్యతావచ్చి
దకసంబంధసప్రకృతసాధ్యవత్తాచిత్తానకాలకసంబంధసఘటత్యరూపవేశక్షణవశిశిష్టభ్యంత్యభావవత్తాచిత్తా
నస్యప్రత్యేకాభావవత్తాచిత్తానముక్తయూప్రతిబంధకతయంత్రాకాలకసంబంధస్యోపసాధ్యవత్తాచిత్తానప్ర
తిబంధకతావచ్చిదకప్రకారతావచ్చిదకత్యాగివంశ్యరూపద్విగ్నితక్షణతూభయసంబంధసకాలకసం

బింధావచ్చిన్నప్రతియోగితాకఘటత్యాభావసాధ్యకపటిత్వహితావచ్ఛిః । సాధ్యతావచ్చిదకఘటత్యాభావసం
 బంధేనప్రకృతసాధ్యవత్తాజ్ఞానంప్రతికాతకసంబంధావచ్చిన్నప్రకృతసాధ్యతావచ్చిదకఘటకస్వరూపసంబం
 ధావచ్చిన్నసాధ్యతావచ్చిదకావచ్చిన్నప్రతియోగితాకాభావత్యావచ్చిన్నకాలకసంబంధావచ్చిన్నప్రకారతాః
 శాలజ్ఞానస్వప్రతిబంధకతయాకాతకసంబంధస్యసాధ్యవత్తాగ్రహప్రతిబంధకతావచ్చిదకప్రకారతాకత్యా
 త్ । అతస్సాధ్యతావచ్చిదకసంబంధావచ్చిన్నసాధ్యతావచ్చిదకావచ్చిన్నప్రతియోగితాకాభావత్యావచ్చిన్నత్వం
 సాధ్యవత్తాగ్రహప్రతిబంధకతావచ్చిదకప్రకారతాయాంనావశనీయవింతిసంకాశుపపత్తవవేదాకీతిప్ర
 దయం । కపిసంయోగం వత్తాజ్ఞానాత్మత్వేతి । ఎతేననిరవచ్చిన్నవేదాభ్యసాంతాంయవప్రతిబంధకతావచ్చి
 దకమితిభూతం । వ్యధనమితివాచ్యమితి । యదమత్రావేదేయం । నిరవచ్చిన్నసమవాయకకపిసంయోగ
 వత్తాజ్ఞానంప్రతిశుద్ధస్వరూపసంబంధేనతదభావవత్తాజ్ఞానస్వప్రతిబంధకమిత్వపివశుంశక్యత్వేన

శ్రీహరివ్యాఖ్యవాచకం భగవం సౌధ్యవద్భిన్నవృత్తిత్వవిశేషణం సంపదలమితి సంధిభి విశ్రాంతన ప్రణతరం విభావనీయం
 వృత్తిమధ్యతింబిత్తాభ్యేతి బ్రత ఘటత్యాభావవా నపట తాది త్యాదా సౌధ్యభావస్యకా అకసంబంధావచ్చిన్న
 ప్రతియోగి తాకాభావమాదాంయూవాభిప్ర వాకణీయ సౌధ్యపదం నన్వవం నైవ శేషి సత్యాన్యప్రమేయజ్యోగ్య
 స మవాయెన సౌధ్యతా యూమవ్యాప్తిః స మవాయ సంబంధావచ్చిన్న సత్యాన్యప్రమేయభావాభావస్య
 సత్తారూపత్వే సత్తా యూవృత్తి సౌధ్యరూపత్యాభావేన సౌధ్యస్వప్రతి యోగి త్యాన్య సౌధ్యతావచ్చి దక సంబంధ
 సవృత్తి మతల్ల సౌధ్యరూప తత్వప్రసిద్ధి రితితన్న సౌధ్యతావచ్చి దకావచ్చిన్న వ్యాప్త తావచ్చి దకత్యానా
 నుయోగి తా యూ వివక్షితే త్యానాదూ ఖాత కేబి త్త తాద్య శ సంబంధేన వృత్తి మధ్య త్కింబి తల్ల సౌధ్యతావచ్చి దకా
 వచ్చిన్న వ్యాప్త తావచ్చి దకత్యానా నుయోగి తా యూ విశేషణం య్య త్యాన్య వేతి త్యాన్యః । తన్న తథా
 సతి ధ్యంసౌన్యత్వవిశిష్టప్రమేయ సౌధ్యకమ హతా ల త్యానాపహతా వ్యాప్తిః । ధ్యంసౌన్యత్వవిశిష్టప్రమేయ
 త్యావచ్చిన్నప్ర తియోగి తాకాభావమాదాంయూవాభిప్ర వాకణీయ సౌధ్యభావస్యకా అకసంబంధావచ్చిన్నప్ర తియోగి తాకా

గ. ॥ పం. ॥ ४३
౧౬

భావః తస్య చ సౌ ధ్యతావచ్చేదక భూతస్య రూప సంబంధ ఘటత సౌ ధ్యతావచ్చేదకా వచ్చిన్న ని రూప తవ్యా పక తాత్ర
య త యోగా తాతక సంబంధ స్యాఽప సౌ ధ్యతావచ్చేదకా వచ్చిన్న ని రూప తవ్యా పక తావచ్చేదక తు సుయో గ తా ని రూప తప్ర
తి యోగ తావచ్చేదక తావచ్చేదక వం ఘటతా భావ వాఽపక తావచ్చేదకా వచ్చిన్న ని రూప తవ్యా పక తాత్ర
సంబంధా వచ్చిన్న ప్రతి యోగ తాతా భావః తస్యేత వ లాభ్యం య త యోగా సౌ ధ్యతావచ్చేదకా వచ్చిన్న ని రూప తావచ్చేద
త్యలంబంబ సౌ ధ్యతావచ్చేదకా వచ్చిన్న ని రూప తావచ్చేదకా వచ్చిన్న ని రూప తావచ్చేదకా వచ్చిన్న ని రూప తావచ్చేదకా వచ్చిన్న
యోగా తావచ్చేదక తావచ్చేదక వ్యాప్తి వాఽనం ఘటతా భావ వాఽపక తావచ్చేదకా వచ్చిన్న ని రూప తావచ్చేదకా వచ్చిన్న
బంధే కృత వత్తా యో మ పత్రా వ్యాప్తి దుఃస్వార త్యాత్ సౌ ధ్యతావచ్చేదకా వచ్చిన్న ని రూప తావచ్చేదకా వచ్చిన్న
తిగ్రంధం బాహు తతః తరా హి సౌ ధ్యతావచ్చేదక సంబంధే న వృత్తి మద్యత్తిం బ తా ని ధ్యతావచ్చేదకా వచ్చిన్న
నీ వ్యాపక తావచ్చేదకా సుయో గ తా ని రూప తప్ర తి యోగ తావచ్చేదక సంబంధ స్వప్రకారం వివక్షిత త్యాత్మక
భిన్నం ఘటతా భావ వాది త్యత్ర స్వనిష్ఠ త్వవిశేషణ త్యేన సంబంధ కృత వత్తా యో సత్వేన సౌ వ్యాప్తిః ఘటతా
తవ్యా పక త్యాత్మ ఘటతా భావ వాది త్యేన తద వచ్చేదక త సుయో గ తా ని రూప తప్ర తి యోగ తావచ్చేదకా వచ్చిన్న

సమవాయోనసాధ్యవర్జితవృత్తిసాధ్యాభావరూపఘటత్వాదికాణి ఘటపాతలవృత్తిరితధ్యయంవ్యాప్యవృత్తిత్య
రూపవైధ్యైగోతీత్రదంబత్యంసంయోగభేదస్యంయథావ్యాప్యవృత్తిత్యంతథాసునివృత్తిసంయోగాభా
వస్యాపివ్యాప్యవృత్తిత్యంనిర్వచాదంతథాకతయోగభేదసంభావసంయోగత్యప్రకారకప్రమావిజయత్వా
భావపర్యంతలనుధావనస్సనిష్ఠలత్వాదితీధ్యయంబ్రథాన్మనోతకాలకసంబంధేనమహాకాలత్యదిశిష్టప్ర
మేంయంత్రాభావపర్యంసాధ్యకనన్దతావవ్యాప్తిఃసాధ్యతావచ్చేదకసంబంధావచ్చిన్నసాధ్యాభావస్య
ంయఃకాలకసంబంధావచ్చిన్నభావస్సస్యాతిరిత్యపిసాధ్యతావచ్చేదకావచ్చిన్నవాప్యతావతీత్రదవ
చ్చేదకాసుయోగితానూపితప్రతియోగితావచ్చేదకకాలకసంబంధేనసాధ్యవర్జితవృత్తినిర్వంతకాతసాధ్యా
భావస్సవృత్తిత్యేనదశితసంబంధేనసాధ్యాభావస్యాదికాణిమహాకాలపాతలవృత్తిరితేనన్సా
ధ్యవర్జితవృత్తిత్యవ్యాపకతావచ్చేదకత్యేనసాధ్యాభావనిష్ఠసాధ్యవర్జితవృత్తిత్యస్యవివక్షణానాదేనా
తీగేన్ద్రవమపికాలకసంబంధావచ్చిన్నప్రతియోగితానూకాకాభావాదేనాద్యేత్రత్యాదావవ్యాప్తిః
కాలవృత్తిత్యదిశిష్టభావస్యంఃస్వరూపసంబంధావచ్చిన్నభావతీనసమమూకాకాభావాభా

శుభంబ

౨౦

వాత్సల్యసౌధ్యభావస్యయఃకాంతసంబంధావత్సల్యభావఃతస్యసమనియతత్వాత్తదాదనయత్తాసుయోగితానిరూపతప్ర
తియోగితావత్ప్రదకసంబంధఃస్వరూపసంబంధఃపతితనసంబంధఃసతాశాఖావాత్కసౌధ్యభావాధికరణజ్ఞానపా
తూప్రతిరతిచన్నఃసౌధ్యతావత్ప్రదకసంబంధావత్సల్యసౌధ్యతావత్ప్రదకావత్సల్యసౌధ్యభావత్యావత్సల్యసౌధ్యసంబంధా
సుయోగితానిరూపతస్వనిష్ఠప్రతియోగితాయాఃవివక్షితత్వాత్తయత్కంపసౌధ్యతావత్ప్రదకసంబంధఃసప్రతిమ
త్యాధ్యతావత్ప్రదకావత్సల్యసౌధ్యభావత్యావత్ప్రదకాసుయోగితానిరూపతసౌధ్యతావత్ప్రదకసంబంధావత్సల్యసౌధ్య
తావత్ప్రదకావత్సల్యసౌధ్యభావత్యావత్ప్రదకాసుయోగితానిరూపతసౌధ్యతావత్ప్రదకసంబంధావత్సల్యసౌధ్యతావ
త్ప్రదకావత్సల్యసౌధ్యభావత్యావత్సల్యసౌధ్యసౌధ్యనిష్ఠప్రతియోగితావత్ప్రదకసంబంధఃసౌధ్యవత్సల్యసౌధ్యభావత్యా
వత్ప్రదకంధశీతనసంబంధావత్సల్యసౌధ్యభావత్యావత్సల్యసౌధ్యభావాధికరణంయత్ప్రత్యాభాసావత్ప్రతి
తిఫలతంఎతేనవిషయతానసంబంధఃసప్రమయసౌధ్యకన్ధలలవాత్ప్రతితిదూషణంసప్రమదాభ్యసౌధ్య
దానివేశననతివిశిష్టాపణసంసగత్యమితిప్రయోగకంతాసమాధానంతరగత్యాకారత్యాకయ
నాభ్యవార్తానివేశనతిపదప్రదఃప్రయమాకయంకయైదశీతాత్తానాంపరియకస్యదాకంత

తేతత, తుంబ ంధానాం నావ శి నస్య పరా భిన్నో బ్రహ్మ వేదాత్మ వేదే న తపశ్శస్య పరి బా యక త్వం న త్యజమాన నతిహ
భ్యంబాగ్భాత సేత సను సత్తా భావాత్తా తి త్యాభావాది త్యత్రావాప్తి కృ . సోధ్య వ న్నిరూపిత సమ వాయుసం
బంధావ బ్రహ్మ వృత్తి త్యాప్రసద్ధి రితే న్నియత్యంధావ బ్రహ్మ సోధ్య వద్భిన్న వృత్తి త్యాధి కరణ తాసా వాన్యే ప్ర
కృత సోధ్య వద్భిన్న రూప తస్య రూప సంబంధావ బ్రహ్మ వృత్తి త్యాభావః తావ్యక సంబంధే న త్యభిన్న కరణ న్నిరూపిః । అ
త్ర సో మన్యోపచానుతేదా నే బద్ధి కరణ భేదే న బద్ధి కరణ తావ్యే దే న కా అక సంబంధే న ప్రళయ వృత్తి య త్త్యం
ద్య ప్నో భావాది కరణ తాయాం ప్రకృ త సోధ్య వద్భిన్న రూప త వృత్తి త్యసోభ స త్యాద్య బ్నిమాన్ ద్మామా
ది త్యత్రావాప్తి ర తి సోమాన్యోపచం పరిబా యక శరీర ప్రవిశిష్ట సోధ్య వద్భిన్న వృత్తి త్యవేతి షణ్ణ సుతే
తా నే స్వరూప సంబంధా వ బ్రహ్మ నికప సంయోగా భావాది కరణ తా సోమాన్యోపచం త గత వృత్త వృత్తిక
ప సంయోగా భావాది కరణ తాయాం ప్రకృ త సోధ్య వద్భిన్న రూప త వృత్తి త్యసోభ వృత్తి త్యతః । సోధ్య వత్ప్ర
దే నే తి అత్ర రంబో ద్యంభా అక సంబంధా వ బ్రహ్మ ప్ర తియో గి తాకాకాశా బ్రాహ్మ నాన్యో తావ్యకాశ

కప్రత్యయగతాలకసంబంధేనాకాశాభావాభావతత్వానియామకత్యన్యరూపరతినలక్షణేవశ్చమాణా
 తయూతతవచాతిప్రసంగవారణసంభవద్వైశికవిశేషణతాసంబంధనపూర్వోక్తప్రతీతివిషయతావప్ర
 తకాసుయోగితావిశిష్టాధికరణతాయుజ్జహన్వాకారేపనక్షతఃతేనదైశికవిశేషణతాసంబంధనసా
 ద్యభావాదికరణతావలక్షణేకావితసంబంధావత్ప్రగల్భప్రతియోగితాకాకాశాభావాభావసాక్షాత్కృత
 తావత్ప్రభృతానమసరితతంసాధ్యాభావత్ప్రవిశిష్టాధికరణతాయూవివక్షణీయతయదైశికవిశేషణతయూ
 సాధ్యాభావత్ప్రవిశిష్టాధికరణతాయూఃజ్యోతిర్నీకారేనిరుక్తసాధ్యంగాస్త్యాదిత్రత్యాపత్యాపవాప్రత్యన
 వకాశాదితియితిపరాన్తంనాస్తిత్యత్రత్యయూదితినసుగుణన్యత్రవిశిష్టసత్యాభావత్యావత్ప్రత్యనప్రతియో
 గితాకాభావఃగుణానిరూపితాధేయత్వవానిత్యాగారకాధేయత్వావగాహిత్రతేతఃకథంబ్రమతెగాపతి
 రితేచత్రాద్యశప్రతీతిఃవిశిష్టసత్యాభావవత్తాభావత్యావత్ప్రత్యనైదేయతానిరూపితేఅధికరణత్యావగాహిత్ర
 త్యాగారాధ్యమత్యావపపత్తిరితిభావః। ఘటత్యాదితావవాప్రత్యేతి। అత్రయర్థపనిరవత్ప్రస

వృత్తి కర్తవ్యవిశిష్టస్వరూపతనంతయేనాభావః తదధికరణేతివివక్షాయాంతం సావ్యాప్తిః । నిరవచ్ఛిన్నత్వానత్వగుణపరిణా
 దీకరణతాయాః యోశ్చరేవసత్యత్వే । తథాపిలక్షణాన్యలక్షణంతరాదుషకతాపరిత్యాదికాబోధ్యం ॥ శ్రీ
 దీధితాకర్తాదావతి । యద్యపికర్తాపేక్షాయోప్రథమోద్దిష్ట్యగుణదావిత్యపిసంవసం తథాపిలక్షణేకాకవసతా
 న్యాయాత్కర్తానూతదిః కర్తాదిరిత్యేవృత్త్యాకర్తాదిత్యున్నసగుణపరతయోవాకర్తానూతదిఃసమవా
 యికరణమితివృత్త్యాత్యావాసూక్తమూషావకాశః । హేతురితి । సోధ్యసంబంధావశ్యాత్కర్తపక్షస్యసా
 ధ్యశూన్యత్వపక్షాన్నిద్యక్ష్యంతే హేతువృత్తిత్వపి నష్టతిరితిసోధ్యవత్ప్రదూషాదానంబున్యాదిప
 దస్యైస్త్వైయితావచ్చేదకావత్ప్రన్నప్రతియోగితాకాన్యోనాన్యభావబాధకత్వేత్యనుపాదానసోధ్య
 వత్ప్రవత్ప్రన్నప్రతియోగితాన్యోన్యాభావస్యావాభాత । తస్మాద్ద్యక్ష్యంతేభాధయితిపక్షపదూషాదా
 నంనిరుక్తపక్షాన్నిసోధ్యశూన్యత్వసద్భూత్యమేవససంభవతీతినిశ్చితసోధ్యవత్కర్తకద్యక్ష్యం
 తపేనాపాదానంవినిగమకాభావయితవాన్యం । ననుద్రవ్యమాత్రేవృత్తియోవత్ప్రదాతాభా

౫॥పం॥బె

౨౨

నాంగునానుమనంబాక తావభావనలల్లతావద్వినిగమకన్యతెనన్మనాన్తాతియద్యాగమాః తదానిమపి సమాధానమా
హా | తాదృశాభావానా వింతి | వినిగమనా విరహాపితి | ఇతంతు బోధ్యం | భవన్తే గుణ దిషునంయోగా భావనంబం
ధ కల్పనం ద్రవ్యతావభావనంయోగోనాన్తాతిప్రతీతి విషయాభావనోద్రవ్యతావభావనంయోగాభావత్య
కల్పనామాత్రం ద్రవ్యతావభావత్రవ్యత్వంనాన్తాతిప్రతీతి విషయాభావనోద్రవ్యతావభావనంయోగోనాన్తా
తిప్రతీతి విషయాభావయోగైకాత్వస్యనాధికరణత్వకర్తృత్వాభావవింతిధ్యయం | నిష్ప్రత్యేకతావదితి
యంభావః | వినిగమనా విరహాస్థైర్యభయోః పరిత్యాగోవాంబుయోగైకమాణం వాప్రకృతగుణసంయోగో
నాన్తాతిప్రతీత్యనురోధే న పరిత్యాగోనుతే | ఎవం ద్రవ్యతావభావనోద్రవ్యత్వంయోగాభావనం
బంధ కల్పనాయాః అభ్యాప్తిః ప్రాప్త్యేతి | భవద్వారాభ్యాసోనైష్ఠ్యసద్ధేరితేనైష్ఠ్యవ్యాప్తి సత్త్వవిదీర్ఘతా
రూప్రమానాభావబంధనమేతివాంబుప్రతీతివింతిదిక్ || న్నానాధికరణకన్యతేవతేన సత్తాసో భ్యక్తి
కాధికరణకహతావభావప్రకసత్వేపిత్యోః నిరుత్పత్త్యప్యం తత్త్వేనైష్ఠ్యవ్యాప్తిగా సంపదః | పర్యతాన్య
తావదితి | వహ్నిమత్పర్యతాన్యతావదిత్యధికః | తేన సకలవహ్నిభావాధికరణనిర్వహ్ని పర్యతనిర్వహ్ని

ప్రతియోగిత్వస్య హేతూనాత్వాత్ ప్రవాహరణే విసకతిః | వాస్తవతయంతి ఆవశ్యకవిశేషణం తరావారణేయ్య
 దేహిష వారణాన్వేషవాస్తవప్రయోజనతాపదితిభావః | ఆదితత్వదేశసేస్థితీత్రయమసుపపత్తిః | ఏతః
 ద్భూషణగనఖభయసాధ్యకవృత్తిబారిణి ఏతద్రూపాభావమూదాయావాప్తిః | సాధ్యభావవతిసాకల్యవి
 శేషణానాభ్యవారణేన సాధ్యేనా కల్యాణిచానిమావశ్యకం | తదాసతిప్రతిదేహిశ్చ కరణతాదృశాభా
 వాప్రసాద్యానాతివాప్తిః | నరవాసేత్యేవైర్విత్తానామేవపశ్యాత్ప్రస్యాకారాత్తద్రూపస్యవాసే
 వ్యతేత్యేనతేన్నిష్కసాధ్యతావచ్చాంతాఘటకపశ్యాత్ప్రసంబంధావచ్చిన్నావచ్చిదకతాప్రసిద్ధానతా
 ద్భూతాభావస్యలక్షణఘటకత్వమితివాచ్యం | ఏతద్రూపాభావస్యేతాదృశత్వపిత్రూపతద్రూపాభా
 యాభావస్త్వేతాదృశత్వత్వద్విశేషణమావశ్యకం | నరసాధ్యేనాకల్యణేషణానత్రోపతద్రూపగగన
 ఏతరస్యేతరాభాసకలసాధ్యేతానిష్కప్రతియోగితాకస్యైర్వికరణేకతద్భూతాన్నిహితావస్థితీకత్యా
 ప్తిమనోరూపాగ్నిత్యతావశ్యమాణాదోషవరయరేహాహంవ్యత్రలక్షణం | ఏదేహిశ్చాభావ
 తావచ్చిదకతాఘటకపశ్యాత్ప్రసంబంధావచ్చిన్నాగ్నిత్వనిష్కప్తావచ్చిదకతాప్రసిద్ధానతాదృశాభావ

సృజితావచ్చేదకతాఘటకసంబంధావచ్చున్నప్రతియోగితావచ్చేదకావచ్చున్నప్రతియోగివైయ్యదికరణ్యభా
 వెలక్షణముపకత్వాత్|నరకాసజ్యవృత్తిర్భూత్యాపిపర్యాప్తరస్తాత్వాశయవణానాన్నిరుక్తానృతరాభా
 వైయ్యప్రతియోగితాయాఃప్రకృతపమాత్రవృత్తిత్వవిరహాపక్షలేవిరహాన్ముక్తాత్వాప్రతిఃనరతర్హిత
 నృవృత్తిత్వావచ్చున్నప్రతియోగితాయాఃసకలసాధ్యనిష్కర్తృనతన్నిశూపకాభావమూరాయులవాప్రతా
 దవశ్యమితివాచ్యం|తస్మాత్ తద్భూతమాత్రవృత్తిత్వేనకలసాధ్యనిష్కర్తృప్రతియోగితాప్రసక్తేరుక్తా
 రత్వాదితేదత్రైతమవధేయంప్రతియోగ్యైశ్చకారతాపన్నధర్మసమనియతప్రతియోగితాయావత్రాసు
 భవసిద్ధతయూతద్భూతగణనానృతరాభావమూదాయావాప్రసంభవగుతివీ|సాధ్యాభావసాకల్యవికేషణేతి|సా
 ధ్యాభావవతిసాకల్యంసేవశనియమివ|అన్యథాధూమవాన్మహ్నిఃత్వత్రాతివాప్రసక్తేధూమవాన్వహమిమమ
 గన్యతరత్వాదిత్వత్రాతివాప్రః|యత్కించిత్రాధ్యాభావాదికరణభూతకర్మాదినిష్కాభావప్రతియోగితేన్య
 హతాసత్వాదిత్యవధేయం|అతివాప్రతిః|యిందంబనిధూన్మత్వేనత్యాదిశ్రంభవాపసాయవివక్షణం
 ప్రతియోగితావచ్చేదకసంబంధసప్రతియోగివైయ్యదికరణ్యనివశాబుప్రాయాభావ్యావార్యాభిమతసాధ్య

తావచ్చెద కసంబుంధ్ర ప్రతియోగి వయ్యది కరణ్యనివేత త్వసంభవ వేదేతిధ్యంబుం తాద వస్యేతి యితి యద్యప యాప ఘమో
భంయూభావ వమూదా యు ఎత క్షుద్ర ప సోధ్యకే దూష సంభవాద సంభవ ఎవత్తు వయితుం తదాప ఘట వాన్నిత్య జ్ఞాన త్యాదిత్య
త్ర లక్షణాసమన్వయ సంభవ తత్యభిప్రాయె గణ్యాత్మ్యభిధానం నచ నిత్యజ్ఞానానృత్య విశిష్ట ఘటాభావ మ మూదాయా
తి వ్యాప్తి స్సంభవ విషయ తాసంబంధి నను భి కరణ తయూ త ద్వి ర్మణి తద్ద ర్మప్రకారక సృష్టం తంత్ర తావత్ వి శిష్టాది
కరణ తా యాః జ్ఞానోన్మాకార బాధ తాభావ తే వ ఘ్న ద్విత్వ విసే తతా రణ తారణ వ ఘ్న వృత్తి ద్విత్వాది సత్య భావ తా
సోధ్య తావచ్చెద కవ్యాపృత ప్రతియోగి తాకత్యనివేత ప క్షు ప నిరస్త ఇతి భావః సోధ్య తావచ్చెద కాతి ర్మతా యో వ్యాసజ్య
వృత్తి తి యిద్యప సోధ్య తాతి ర్మత భావ వచ్చెన్మ ప్ర తియోగి తాకత్యనివేత సే ప్రా భంయూభావ క మూదాయా వ్యాప్తి నా
రణా సంభవ వ్యాసజ్య వృత్తి త్వ పదోదాదాన మసంగ తం తదాప సురు భ ర్మజ్ఞానా వప్రతియోగి వచ్చెద క త్యానం
గీ కార కంబు క్రి వాది మద్వాగ్ఘట సంయోగా దిత్యాదౌ సోధ్య తా వచ్చెద కాతి ర్మత భావ వచ్చెన్మ భకల సోధ్య నిష్ట
ప్రతియోగి తాకా భావాప్రసథ్యాభిప్రతి వ్యాసజ్య వృత్తి త్యాదౌ పాదాని తదా సతి ఘట త్యా వచ్చెన్మ భావ మూ =
దాయ లక్షణా సంగతిః తే త్తవచ్చెన్మ త్వ స్య భిను గత స్య ఎక భోగి భావ సోధ్య తా వచ్చెద కాతి ర్మత భావ వచ్చెన్మ
త్యానిత్య భావ సోధ్య యోని తయూ సతత్య దభావ మూప స్య తే తే నయ్య తయూ కారవం వ్యాసజ్య వృత్తి త్యాదౌ పాదాన

తృప్తికాలకసంబంధన పూర్వక్షణవృత్తి తృప్తిశక్తి తృప్తిశక్తికాంతవనాయంతి తత్రసానా వృత్తిసాధ్యకర్తృమితి-
య్యద్యపి వృత్తిపదస్యబుద్ధికరణ తృప్తికర్తృవృత్తిపత్తిసంకపక్షకనానావృత్తిసాధ్యకపాతయః నానాదికరణసాధ్య
కర్తృభూతానామైద్యశ్యతావచ్చదకాత్రతత్రంతరాపినానాదికరణకంసత్రాదిసాధ్యకస్థలబాహ్యప్రక
భావాదితాదావః సకతత్రవిశిష్టానామదాయోవాపృతితావ్యాం తథాపిసాధ్యసాకల్యనివేతపత్రా
వ్యాప్తకవారణత తత్రతత్రధస్యస్యస్థియోజనత్యాత సకకర్తృశృవృత్తిశృవృత్తిశానావృత్తియస్యేతి సమా
ససప్రథమవృత్తిపదస్యబుద్ధికరణపరతయోద్భవతయ్య వృత్తిపదస్యస్యకూపపరతయోనానాదికరణకనానా
స్థకూపకసాధ్యవాభానైద్యోజనత్యావ్యాం ఎవమపి సత్రాప్రవృత్త్యృత్తిత్యానాతమసాధ్యకస్థలవిశిష్ట
భావమూదయసాకల్యేత్యత్యవారణత యూవద్ధర్మవాన్విత్యజ్ఞానత్యాదిత్యనానాదికరణకత్యస్య
నానాసాధ్యకత్యస్యసత్యాంకైశ్యతావచ్చదకాత్రంతత్యాపత్తిశృవృత్తికరణద్వయోజనతయ ర్యపియ
త్కంబితానాధ్యకరణవృత్తిసాధ్యవృత్తిసాధ్యతావచ్చదకత్యంత్రవయోజనత్యానాయత్తింబిత్యానా

పృథ్వీసాధ్య ధికరణ వృత్తిసాధ్యతావచ్చేదక త్వస్యైవవృద్ధి కరణ ద్వయంత్యాదిసావి వక్షణరద్యత్త్యంబ త్యాద్యాదికరణవృత్తిసాధ్య
 వృత్తిసాధ్యతావచ్చేదక స్యాప్రసిద్ధానంత, సద్భవ్యయోగ్యాద్విశ్వతావిషయవాచకం। కన ససావ సాధ్యాధికర
 ౨౫ గత్యగతదవృత్తి వృత్తిసాధ్యతావచ్చేదక త్యాప్రసిద్ధావ ప్రియమూర్తూమూది త్యత్రావ్యాప్తిగత్యపతేద
 క దనప్రయయక, సూక్ష్మతాపతేః తద్దా పయ త్త్యంబ తాన ద్యాధికరణ హేత్యధికరణ వృత్తిసాధ్యతావ
 చ్చేదకలకత్యమవవృద్ధి కరణ ద్వయంత్యన సవి వక్షితం ఎవంకనశంకాకళంకతే తా పితేధ్యంబం ప్రతియో
 గ్యసధికరణ భూతేతి తే సవిష్టధర్మా వచ్చినైధేయతా యాః శుద్ధ ధర్మా వచ్చినైధేయతాపక్షయాన
 తిరిత్యప్రపణవ్యాప్తి వృత్తిపాతక వ్యభిచారిణిలవ్యాప్తి సవకాశః। ఆత్మమహాకాతాన్యతరత్యాది
 తిజిన్యమాత్రస్యకాతానిపి చిత్త్యం సాన్యాత్యభిప్రాయేణాధూమూన్య హ్నిరిత్యాదిన్ద్ర్యాపక్షా
 ధ్యేనోకవాప్రసిద్ధానాతివాప్తి రత్యతాత్యపదస్యప్రయోజనాసంభవాత్ ఆత్మమాత్రవిషయకం
 బిజ్జిన్య చాన్వితవచనకత్యం చూర్ణంతర్గాత్రతయోగ్యసధికరణమవధాప్రళయహేతూస్సతా

దత్తివ్యాప్త్యభావ సహతుకుతా మంత్రపదం బ్రహ్మభూతావ్యైర్వైతాన్తానవిషయతావేనాం సంబంధ
త్యా సుపసంపత్త్యభిన్నం మనస్తావదిత్యాదౌదా లక్షణా సంకతిః తరు పదమేవాసంభావ్యాభా భ్యః సమసే
సోధ్యాభావవన్నిష్ఠాయాద్యశత్రుతయోగితావచ్చిదకవచ్చిన్నానదికరణ త్వంతర్యత్వమితిపరిపౌరే మూలా
కృతయోగితాయాః సర్వాప్రిత్యానిఃలాభువచ్చిత్తతలహుకృతశ్చేతతథాదలక్షణంతరమ
తేభావంబుతస్తత్వేనత్యక్తమితిఅత్రధూమాభావసమనాదికరణత్వసాక్షాత్సతాపరిత్యాగస్యవాచ్యత్వ
ప్రమేయత్యాదేనామపిధూమాభావసమనాదికరణత్వసాక్షాత్సతావ్యాధికరణసోతేప్రస
ధ్యాకేవలాన్యాయిత్యసంశయవత్సంసాదిత్యేభిప్రా యోగస్యస్మిన్నవతరభావత్వనవృత్తిరతితివన్న
మద్భేదభేదత్యావచ్చిన్నమితిభావః సారిభాషికమేవావచ్చిదకత్వమితిహి తుతావచ్చిదకవన్నిష్ఠాభావ
ప్రతియోగవచ్చిదకదర్శనవచ్చిద్యత్వమిత్యధికః తథా సత్యేపతివన్నభావాదితియద్యపివన్నభావాతావ
పేషయోవన్నభావాసోత్పదిశస్త్యవన్నభావా నదికరణవన్నభావావచ్చిన్నత్వయోభ్యుతాధాత్వితి
స్త్యవన్నభావాభావశుద్ధవన్నభావా భావయోభ్యుతావశ్యకత్వేతత్ప్రతియోగితావచ్చిదకయోఃభేదావశ్య

గ. పం. జ

౨౬

కత్వాత్ గురుత్వే ఖప్రక్త తహతుతావచ్చిదకస్య ప్రతియోగతావచ్చిదకత్వమావశ్యకమితిధ్యేయంతత్ర ధూమసామానాధికరణ్య
రూపస్య తిసామానాధికరణ్యసంబంధేన ధూమరూపస్య త్యధికః తత్సంబంధావచ్చిన్నప్రతియోగతాకాభావాభావ
స్య తత్సంబంధరూపతత్ప్రకటితం లక్షణపంచకవేదాషణైతేహేతుతావచ్చిదకసంబంధాసంబంధాని న ష్టాభా
వాప్రతియోగత్వరూపంకే వలాన్వయిత్వం వివక్షితం వస్తుసాధ్యకధూమహేతుకస్థలస్యేతు నని మక్తకేవలాన్వ
యిత్వం హేతుతావచ్చిదకభూతసంబంధాని సంబంధాని ప్రచక్షిత్వా వప్రతియోగత్యా తివేవం
యో ద్యుతే దూషస్య కేవలాన్వయిన్యభావాదిత్యేన న మూలకృతేవదూషితత్వాత్ దానీం దూషత్వేన
ద్యావేనోద్భావనీయమితి భావః స్యావచ్చిన్నాధికరణభావైతేన ధూమసామానాధికరణ్యభావత్వభావత్వభి
దానినీ స్పృశన్ దేహత్వభావత్వమూదా యత్ర మేనా లక్షణసమన్వయంతి వ్యాప్త్యావారణం బాధ్యం వైయ్య
ధికరణ్యం విశేషణం దేయమేవ తితి ధికరణతాంబూకవ్యాప్త్యవృత్తిత్వాభిప్రాయోదేవం తథాచస్వప్రతియోగ్య
నధికరణవృత్తిత్వవిశేష్యయద్రూపావచ్చిన్నప్రతియోగతాకాభావత్వం సాధ్యభావవ్యాపకావచ్చిదకంతద్రూపవ

త్వమితి లక్షణం పర్యవసతం ఏవం చ ప్రకృత దశావతారా వత్సావచ్చి న్నాధి కరణం గుణదాతవ । తద్భిన్న సౌధ్యా భావాధి కర
 గం సంయోగ వద్వత్త్వం తరమేవేతి నాతి వ్యాప్తి రతి భావః । తిరిక్త వా తతి లభా వప్రతి యోగ తేకేషః । అయం భా
 వః । ఏకత్వే వహ్ని మాన్ధూ మాదిత్య త్తల వ్యాప్తిః ధూమా భావా వచ్చి న్నాధి కరణ త్వ భావ ధూమా భావా భావ యో
 శ్చైత్యే నతా ద్యే శాధి కరణ త్వ భావ స్స ధూమ స్స రూప తేయం తస్య చ తాతక సంబంధే న సౌధ్యా భావా వధి కరణ
 ప్రధానా ద్దాస త్వస్స శబ్దే న ధూమా భా వస్యోపధతం శక్త్యా త్ । గత స్వ రూప సంబంధే న తద్భిన్న సౌధ్యా భా వ
 తి విశేష గోయ్య మితి వాచ్యం । వహ్ని మాన్ధూ మాదిత్యా దౌ లక్షణ సమ స్తేయా భేద ప్రా దవృత్తి త్వ విశిష్ట వాచ్య త్వ భ్య
 భావ స్స స్వకేంద్రే న అవ త్యంధ తే వ్యతయూ తుల్య యుక్త్యా ధూమ వా న్నోపాధి త్యా దా వతి వ్యాప్తిః । నచ హేతు
 తా వచ్చేదక సంబంధే న తద్భిన్నతం వివక్ష గోయ్య మితి వాచ్యం । సత్రా వాన్జాత రిత్రే త్రా వ్యాప్తి ప్రసంగ తే తస్మాద
 తిరిక్త పక్ష ఏవ సమ్యగితి । స కల లక్షణ సామేవ తే సౌధ్యా భావ వ దవృత్తి త్వ మిత్యే స్యోపాధి వచ్చి న్నప్రతి యో
 గి తాతా భావ వద్వత్త్వ త్వ సంబంధే న సౌధ్యా భావ వచ్చే దతా భా వ వత్త్వ మితి పరిశ్కారే న కచ్చి ద్దోషః । తథా హి వహ్ని

— 2 —

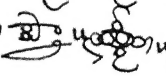
మూర్ఖమూర్ఖుడైతే సుఖంధేన సౌ భృతావచ్చిదక వేద వావాదికమే వతకభావస్యధూ మహాసత్వాలక్షణాసమన్వ
యః వ్యభిచారిణి తుతా దృశసంబంధేన సౌ భృతావచ్చిదకస్యైవ వహ్నురీహ సత్వాన్నాతి వ్యాప్తిః వాద్యంజ్ఞే యత్వాదిత్య
దా సౌ భృతావచ్చిదకా వచ్చిన్నా భావస్యైవ ప్రసక్త్యా తద్ధుపితతా దృశసంబంధేన సౌ భృతావచ్చిదకా వహ్నురీహ సత్వాన్నాతి వ్యాప్తిః
న్నప్రతియోగితాకా భావస్యైవ ప్రసక్త్యా తద్ధుపితతా దృశసంబంధేన వాద్యత్వాభావస్యైవ ప్రతికరణసంబంధావచ్చి
న్నా భావస్యైహ తా సత్వాల్లక్షణాసమన్వయంతి ఇతి ॥ ఇతి సౌ కల్యలక్షణో ॥ శ్రీ... శ్రీ... తత్ర ద్వివిధావ
వచ్చిన్నాతి ॥ యదముపలక్షణం ॥ వహ్నుమత్ప్రభృతాదేద మహాయంతి వ్యాప్తిబాహ్యం ॥ తద్వారణయంతవచ్చిదక
తూ షట్రవిశ్లేషానామవచ్చిదక త్వపేక్షితావత్ప్రదాతృవృత్తిసముదాయత్వేన గోపణావచ్చిదక తా నివేశనయ్య
తద్దేయంబంధస్వయంప్రతియోగితాకా భావతే అన్వయతావచ్చిదకసమానాధికరణప్రతియోగితాకా భావత్యో
ధికరణానుయోగితావచ్చిదక తే అత్రానుయోగి పరం వితే ప్యతాపరం ॥ అవచ్చిదకతాపరం వ్యాపకతాపరం ॥ త

యోగిని వైశిష్ట్యం తాదాపవిత్రే ష్యతావచ్చిదకవ్యాపక త్వవిశిష్ట్యభేదప్రతియోగి స్వరూపసంబంధేనభేదాంతాన్యది
 పదేనబాధ్యతే స్వభావాదేవంబభేదప్రతీతాస్వరూపసంబంధస్యసంగతేష్యత్వమపి తుల్యసంబంధేనైత్యాశయః
 ప్రత్యతేచసంసగ్గభూషకద్రవ్యత్వయాపవిత్రేష్యతావచ్చిదకభేదక్యాప్యత్యాంకిప్రమగ్నతీత్రతేఃప్రమత్వసూ
 చనాయామా అనుయోగితావచ్చిదకత్వేతి అత్రానుయోగితాపదంభాదాధికరణతాపరం తథాపైత్యధికరణతా
 వచ్చిదకావచ్చిగ్నాధికరణత్వంబంధః అనుయోగితావచ్చిదకత్వేతత్త్వభేదస్వయంధాన్యతవేదేత్యేయంవారణ
 సంభవాదితి ననుకంఘపత్వరూపవిత్రేష్యతావచ్చిదకస్యైవలభుపనిష్ట్యాభేదప్రతియోగితావ్యాప్యత్యాభా
 వేపిభుపపటూభయభేదస్యభుపనిష్ట్యాభేదప్రతియోగితాకత్వేనతద్వ్యాప్యత్వసోషితకయాభుపాభుపా
 దస్యంయతిప్రతీతేతిప్రామాణ్యవత్తదంబ్యాకైవేతిచన్న విత్రేష్యతావచ్చిదకవ్యాపకత్వాదివిశిష్ట్యభేదప్రతియోగి
 స్వరూపసంబంధేనప్రతియోగితావచ్చిదకవ్యాప్యప్రతియోగితాకాన్యోన్యభావస్యోన్యధిపదబిన్యప్రతీతివిషయత్వే
 నప్రత్యత్యతేప్రమత్వాపపత్తేః నైవమపిభుపాభుపాదిత్యాదిప్రతీతినిర్భేదకస్యేపిభుపనిష్టప్రతియోగితా

సంపాద

౨౮

కర్తవ్యతః ప్రతియోగి తావచ్చిదక వ్యాప్యప్రతియోగి తా కర్తవ్యత మూదా యాభూషణా భూషాదస్య ఇత్యత్ర ప్రామాణ్యోపత్తి ర్దుర్యో
రైవేతి వాచ్యం ప్రతియోగి తాయాః వ్యాప్య సచ్చివ్యత్తి ధర్మా న వచ్చిన్నత్యన విశేషణీయ్యత్యేనాదూ షా తే నైవైవంసతి నిశుక్తప్ర
తియోగి తావచ్చిదక వ్యాప్యవ్యవేశేషణస్య నిరధోకర్తవ్యపత్తి రితి వాచ్యం ఇహాపత్తిః ఇతద్విత్యభూషణా నభూషా దితిప్ర
తేతేఽస్య మత్తస్యేప్రనిధ్యత్వవిభూషణా నభూషాదభూషణ మితి ప్రామాణికప్రత్యయస్యప్రమత్తేంస్యో దితి తులంతస
య్యం అత్రైవలంతైథేయత్వమాత్రస్యసంబంధత్వం నమాభూషణా భూషాన్య ఇతిప్రతేతేప్రమాత్వాపత్తిః కేవలార్థేయత్వ
స్యసంబంధత్వవిసనిరుక్తదూషణ ఇత్యతజహః అథేవేత్యాదితా ధర్మ పారతంత్యేనో దితిత్వ ధర్మపదం విశేష్యపరం పారతం
త్యపదం విశేష్యతానిరూపితప్రకారత్యావచ్చిన్నపరం అత్యయాధోవైకక్ష్యం తథాపి విశేష్యతానిరూపితప్రకారత్యావ
చ్చిన్నపరేయోప్రకారతాతసోఽపి ప్రతియోగి తాయాంస్యాకారః అస్యయశ్చ బాధ ధోః ప్రకారతాప్రతియోగి త్యానిరూపితప్రకారత్వ
భూషణిష్ట విశేష్యతానిరూపితప్రకారత్వయోః భూషణిష్టయోః పరస్పర మవచ్చిదక భావః అభేదో వా అభేద పక్షే పారతం
త్యేకబాధ ధోః విశేష్యతానిరూపితప్రకారత్వమిత్యాదిక మూహ నీయ్యం తా ద్యే కబూధసోపితి తదుపాదా నప్రకా
రస్యస మాస లక్షణాన్మైవ స్యాత్రియతరాచే పురుష ఇత్యాదౌరాజిపదా ధోః సోపితిత్వసంబంధేన పురుషపదాధో అస్యయః

నామాధ్యక్షయో రిత్యాది పుష్పత్రిస్తు సమాజాతిరక్ష విషయినీ । వృత్తిస్థు మయోస్థు మానప్రకారతాకర్తృమితినియమ స్మృతిమము
ప్రజా ప్రాప్తూ దకగ్రామ ఇత్యాదౌ వ్యభిచరతే త్వననసావృత్యయతే । ప్రకృతేచ సాధ్యే వత్సదా భనస్సప్రతయోగితా సంబం
ధన అను యోగితా సంబంధన వాభాదే అన్వయః । ఎవంబా సుమితేహ తుభూతం యద్యచ్ఛ్రుత్వాన్మనంతజ్ఞనకశబ్దః సాధ్యే
వదన్యావృత్తిత్వరూపా జాత ఇతి అభిజ్ఞాన తా భనక భనరూప మధానంతరత్వంబు ప్రవిభక్తైస్సు రణతానభ్యవత్ప్రదాభన
స్స స్మృతేతప్రతయోగిత్యుత్పన్నయ స్సృజనిరూపితకా వికసంబంధే న అన్వయ ఇతి నాథానంతరత త్యుపపాదనప్రకా
రస్తు నయ్యుక్తం । సారవాదవముపపత్తా కథంబది త్యుక్తః బిజెంతు నామాధ్యక్షయో రితేపుష్పత్రిః సంతూచకల్పనం ఎవంచ జిజ్ఞా
స తా భనభూ భనతా తస్యా విషయా భిధానమధానంతరమితి భూవః సేవో ఘోష ఇతి । కంబుగ్రీవాదిమంతావచ్చిన్నప్ర
తియోగితావిశిష్ట్య స్సృజప్రనివర్ధితావృత్తిస్సృజప్రమా విషయత్వేన ధాన్యేన త్యాపత్రిః । ఘోష ఇతి భూవః యోయా
ప్రతయోగితే తి । వీ భిన్నయామభావతేజ్విజిప్త్య సంబంధిని ధౌ భావి యహం పక్షత్యావచ్చిన్నప్రతయోగితాయాం స్వపి
త్యావతరవచ్చివకతావీభావస్సృజుడ్యత్వేన త్వేన వాక్యస్సప్రమాణ్యోపత్తి రితి ధ్యేయం । దుర్జీ జిత్యేపితి । జి సంతాపితి
భూవః । సంకలతేతేకవలాన్వయసాంభ్యకన్ధలబావ్యప్రమాభ్యభా అనుమితః తథానురుధరా వచ్చిన్నసాంభ్యకన్ధలప
తే భూవః । ఇతి శ్రీ బరగర్వాధువత్ప్రవతీకవిరచితా పంచలక్షణ పుణ్యసమస్తా తాతదాంబరయగమః ॥